

NEVZET

MAGAZIN

23/02

2022/23-as évad

X/6. szám

FEBRUÁRI,
MÁRCIUSI
ELŐADÁS-
ÉS PROGRAM-
AJÁNLÓVAL

REX

Egy politikai sci-fi

BERECZ ÉS HOBÓ

Hazug mesék és blueskoncert

OLIMPIA ÉS MITEM

Világ sztárok, alternatívok és amatőrök

NYITÓKÉP

OLIMPIÁRA HANGOLVA

Az idén áprilisban kezdődő MITEM, a Nemzeti Színház által 2014-ben alapított Madách Nemzetközi Színházi Találkozó a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia programjának részét alkotja. S hogy mit érdemes a gazdag kínálatból még megtekinteni? Ezúttal a Nemzeti Színház három művésze: Tóth Augusztá, Berettyán Nándor és Szabó Sebestény László ajánl néznivalókat. *(Részletek a 36-37. oldalon.)* Declan Donnellannal, *Az élet álom* című előadás világhírű rendezőjével készült interjúnk is igazi kedvcsináló ehhez a nemzetközi produkcióhoz *(a 32. oldaltól)*.

A Színházi Olimpia előhangjaként rendezi meg márciusban a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség és a Nemzeti Színház a Jelen/lét fesztivált. A seregszemlén a hazánkban élő bolgár, görög, német, roma, szerb, horvát és szlovák kisebbségek alkalmi és professzionális társulatai lépnek fel. *(Részletek és műsor a 44-45. oldalon.)*

Ugyancsak az olimpiához kapcsolódik már a *REX* című darab márciusi bemutatója. A rendezője ugyanis az a Valerij Fokin, aki a 2019-es orosz-japán közös szervezésű Színházi Olimpia művészeti vezetője volt, és jelenleg is az olimpia nemzetközi bizottságának tagja. A *REX* különleges vizuális élményt nyújtó politikai sci-fi – megtekinthető majd a MITEM programjában is. *(Olvasnivalók a 6. oldaltól.)*

Folytatódik Zalán Tibor novellasorozata, amelynek főszereplője a megszemélyesített Előadás. Az „ő” (és persze a szerző) szemszögéből ismerhetjük meg a színházi életet humoros-ironikus hangvételben.

Márciusban a Nemzeti Színház két „magánzója” is fellép egy-egy nagy produkcióval: Hobo koncerttel, Berecz András pedig hazug meséinek javával várja rajongóit *(ajánlók a 27. és a 28. oldalon)*.

Várjuk Önöket előadásainkra – addig is jó olvasást!

Hadzsikosztova Gabriella a *Zebra* című előadásban.
A bolgár kisebbségi Malko Teatro produkciója a 2023-as Jelen/lét
fesztiválon látható a Nemzeti Színházban. | fotó: Malko Teatro

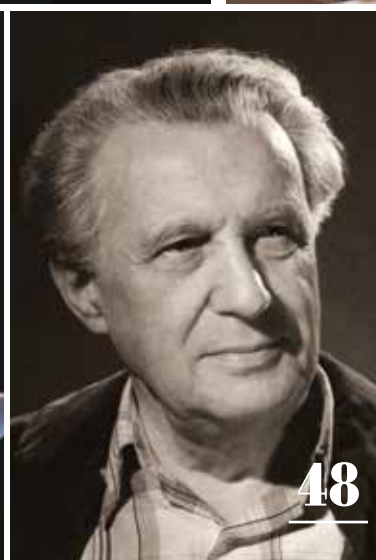
32

48

8

8

Premier: Rex

A katasztrófa előérzete lengi át a munkánkat tíz éve, és sajnos mindaz, amit éreztünk, bekövetkezett – mondja a REX című előadás színpadra állítója, Valerij Fokin. A rendezővel a világszövetség illúziójáról, az emberiség boldogításának csapdájáról, a jelen háború tragédiájáról és a magyar színészekkel való közös munkáról beszélgettünk.

18

Fedák százszor

Mindig úgy kell előadni a darabot, mintha először és utoljára lépnénk fel. A közönség megérzi, ha nem adsz bele mindent. A Fedák Sári darabnál az a plusz, hogy úgy érzem, a színésznő valóban a rokonom. Mintha azért születtem volna le a földre, hogy az „ügyvédje” legyek. ... (Szűcs Nelli)

32

A spanyol Hamlet

Az igazi művészet mindig vissza tud vezetni bennünket a valósághoz. Az emberi természet nem változik, csak a technológia. Ez utóbbi persze félelmetes perspektívákat tud nyitni. (Declan Donnellan)

48

Egy békétlen magyar

„Az én házam a Nemzeti Színház. ...” – a 140 éve született Somlay Artúr sokszor fogalmazott így. Volt Lear király, A kassai polgárok építőmestere, a Bánk bánban Tiborc és Petúr. Nagy színész volt, szenvedélyes, igazságszerető és dacos ember egy igazságtalan és megalkuvásra kényszerítő korában.

NEMZETI magazin – a Nemzeti Színház ingyenes időszaki kiadványa • 2023. február • X. évfolyam 6. szám |

Főszerkesztő: Kornya István • **A szerkesztő munkatársa:** Görömbölyi László • **Fotó:** Eöri Szabó Zsolt • **Korrektúra:** Lukácsy György

| **Kiadó:** Nemzeti Színház Nonprofit Zrt. • **Felelős kiadó:** Vidnyánszky Attila vezérigazgató • **Médiaajánlat:** 30/508-4711 | **Nyomdai**

előkészítés: Inform-Line Stúdió Bt. | **Nyomás:** HTS-ART Nyomda | **Megjelenik** 8000 példányban | **Lapzárta:** 2023. február 16.

18

14

Címlapon:
Bordás Roland és Rácz József
a Don Juan című előadásban
| fotó: Eöri Szabó Zsolt

JEGYVÁSÁRLÁS

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.

telefon: +36 1 476-6868

e-mail:

jegy@nemzetisinhaz.hu

szervezes@nemzetisinhaz.hu

Nyitvatartás:

K-P: 10–18 óra | Szo: 14–18 óra,
illetve az előadások kezdetéig.

Vasárnap és hétfőn zárva.

www.nemzetisinhaz.hu/jegyinformacio

PREMIER • REX

7 Kirill Fokin: REX – álom, hatalom, magány, provokáció

8 Utópia helyett színház! • Valerij Fokin rendező

10 Próba közben

12 Egy politikai sci-fi szereplői

PREMIER GALÉRIA

14 Don Juan

NÉZŐPONTOK • DON JUAN

16 Osztovits Ágnes: Pokol vagy mennyország?

16 Gulyás Gábor: Szentelkedők, képmutatók

PORTRÉ

18 Fedák ügyvédje • Szűcs Nelli

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

24 A kaukázusi krétakör / Hogy is volt és hogy is van? / Fel a medvére, a fa nem játék! / A Mester és Margarita / Tóték / Csehov egyfelvonásos komédiái / A helység kalapácsa

OLIMPIA ÉS MITEM

32 A spanyol Hamlet Budapesten • Declan Donnellan, Nick Ormerod

36 Mit nézzünk meg a MITEM-en? • Berettyán Nándor, Szabó Sebestyén László, Tóth Augusztina

38 Aktuális kérdések és visszatérő vendégek • Rozgonyi-Kulcsár Viktória, Szögi Csaba

42 (Szín)házon kívül is sokszínűen • Regősi János, Alapi Tóth Zoltán

JELEN/LÉT

44 Nemzetiségek a Nemzetiben • a magyarországi kisebbségek színházi fesztiválja

SZÍNHÁZNOVELLA

46 Zalán Tibor: De hogy ebből a zűrzavarból mikor leszek én...?

IN MEMORIAM

48 „Az én házam a Nemzeti Színház...” • 140 éve született Somlay Artúr

51 VIII. PAJTASZÍNHÁZI SZEMLE

DÉRYNÉ PROGRAM

52 Túl a 200 ezredik nézőn

55 VÁLTSON BÉRLETET!

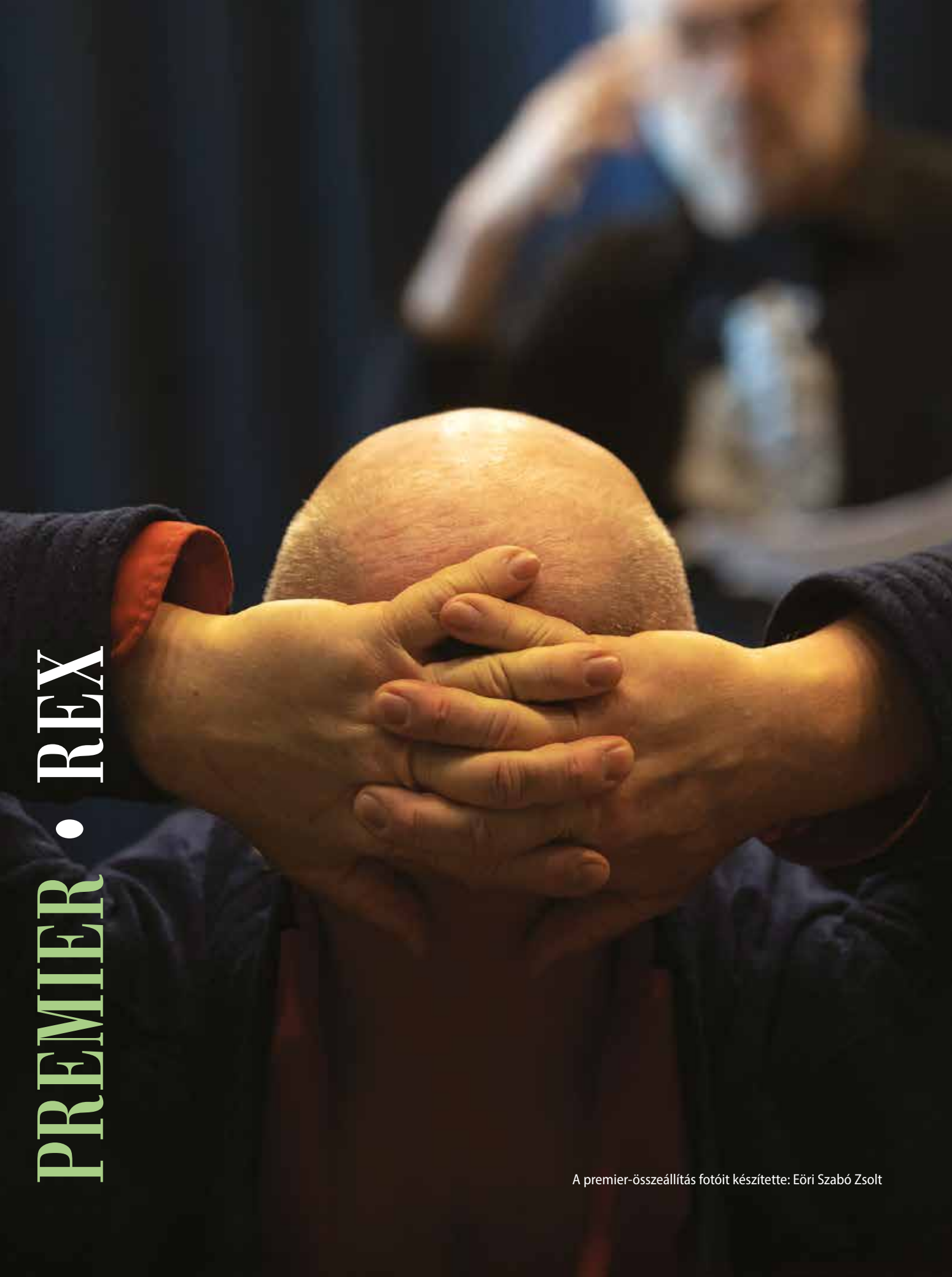
56 HAVI MŰSOR – MÁRCIUS

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Az Isten ostora, a Körhinta, az Éden földön,
a Tóth Ilonka, A föltámadás szomorúsága,
az Egri csillagok című előadások támogatója
a Nemzeti Kulturális Alap.

nka
Nemzeti
Kulturális Alap

PREMIER • REX

A premier-összeállítás fotóit készítette: Eöri Szabó Zsolt

KIRILL FOKIN

Moszkvában született 1995-ben. A Moszkvai Állami Egyetem történelem szakán végzett és politikatudományból doktorált. Tézis című első novelláskötete 2012-ben jelent meg, amit egy sor további könyv követett: *Tűz, Napsugarak a horizonton túl, Lenro Avelz élete*, illetve a *Lenro Avelz halála*. Könyvei nagy feltűnt keltettek, jelölést kaptak az Arkagyij és Borisz Sztrugackij irodalmi díjra, valamint az „Interpress-con” díjra, két kötetből álló *Lenro Avelz*-regényfolyama pedig felkerült az „Új horizontok” irodalmi díj toplistájára.

Drámaíróként és dramaturgként színpadi művé dolgozta át *Tűz* című elbeszélését, amit *Ma.2016* címmel apja, Valerij Fokin rendezett meg a szentpétervári Alekszandrinszkij Színházban, majd ennek motívumait felhasználva forgatókönyvet írt a *Petropolis* címmel forgatott nagyjátékfilmhez, amiben kreatív producerként is közreműködött (rendező: Valerij Fokin). Színpadi művei közül a *Demagógot* és a *Tiszteséges asszonyt* az Alekszandrinszkij Színházban játszották (rendező: Hugo Erikssen, illetve Valerij Fokin), *Ryšys / Space Away* című darabját pedig Litvániában a Kaunasi Nemzeti Drámai Színház (rendező: Agnija Leonova) tűzte műsorára.

REX

Álom, hatalom, magány, provokáció

A *REX* – történet egy álomról, és arról, hogy mi történik, ha ez az álom meghaladja az ember léptékeit.

A történet főhőse Leewei Kaplan, az ENSZ egykori főtitékára, aki véget vetett a háborúknak a Földön, és az emberiséget egyetlen világállamban egyesítette.

Kaplan – egy nagy hős. Egy legenda. Egy ikon. Kíméletlen kézzel, nem törődve a veszteségekkel, elvezette az emberiséget egy jobb korba, az Aranykorba, létrehozott egy virágzó világot – s hogy mindezt elérje, önmagát teljes mértékben az ügynek szentelte.

Égész életét, minden cselekedetét, vágyát, mozdulatát, testének minden sejtjét alávetve megváltoztatta a személyiségét, hogy mindent a nagy cél – a nagy álom – beteljesülésének rendelhessen alá...

125 éves, mesterségesen tartják életben, de ő már szeretne meghalni. Most, amikor a remélt és kívánt halál küszöbéről visszatekint az életére, amikor túl van már mindenén, és semmin se lehet változtatni, amikor már minden döntést meghozott, és nincs értelme azokat megbánni, Kaplan felteszi magának az egyetlen kérdést, amely még megmaradt számára.

A lángtengerbe torkolló csata után, amelyből győztesen került ki – mi maradt Leewei Kaplanból mint emberből? Valóban arra vágyott egész életében, hogy így végezze? Vagy ő más volt valaha; a hatalomvágy, a nagyravágyás egykor nem homályosították el a látását, és választhatott volna egy másik életet, amelyben valaki más lett volna a hős, Leewei Kaplan pedig ön-maga maradt volna?

„A jövő áll szemben a múlttal.

Az, akit valamikor elveszített.

Mindamellet az a történet a politikai hatalomról is szól. Egy történet a meghozott döntések felelősségéről. Arról a felelősségről, hogy egyszer csak a legfőbb hatalommal felruházott politikus szemében az élő emberek helyébe számok lépnek, és ekkor mások élete vagy halála már nem jelenti morális vívódás tárgyát, hanem csupán lépcsőfokokat a Nagy Jövő felé vezető úton...

Azon Jövő felé, amit kifejezetten Ő gondol annak, és nem valaki más.

Mert az „igazság” már semmit sem jelent annak az embernek, akiben a nagy álom és az óriási hatalom egyesül. Ő teremti meg a saját igazságát és a saját világát – a többieknek pedig nem marad más, mint hogy ebben a világban éljenek. Vagy inkább túléljenek.

És ez a történet a magányról is szól.

És arról, hogy Istennel csak egyedül, szemtől szemben lehet találkozni. És a messzeségből oly csábítónak tűnő hatalom csúcsain hideg, halálos szelek fújnak.

Végül, számomra személy szerint ez a történet arról is szól, hogy a gondolat, a fantázia, a képzelet – mindig provokáció. És az, ami tegnap még elképzelhetetlennek, megvalósíthatatlannak, provokatívnak, lehetetlennek tűnt, az ma valósággá, holnap pedig mindennappossá válik.

A jövő gyorsan közeledik.

Néha még túl gyorsan is.

KIRILL FOKIN

Utópia helyett színház!

Valerij Fokin rendező

A katasztrófa előérzete lengi át a munkánkat tíz éve, és sajnos mindaz, amit éreztünk, bekövetkezett – mondja a REX című előadás színpadra állítója, Valerij Fokin, aki ezúttal fia, Kirill Fokin disztópiáját rendezi a Nemzeti Színházban. A világszövetség illúziójáról, a jelen háború tragédiájáról és a magyar színészekkel való közös munkáról beszélgettünk.

Hat évvel ezelőtt mutatták be a „Ma. 2016” című előadást a szentpétervári Alekszandrinszkij Színházban, amelynek ön a vezetője, és amely darab ugyancsak Kirill Fokin egyik elbeszélésén alapul. Abban a globális leszerelés gondolata merül fel, de a világ vezető politikusai végül nem állapodnak meg a fegyverek nélküli együttműködésben. A REX ennek a disztópiának a továbbgondolása?

– Ebbe a sorba illeszkedik a *Tisztességes asszony* című előadás is, amely szintén a fiam, Kirill írásából indul ki. A rokonság valóban fennáll a két említett darab között tartalmi értelemben is. A jövőben játszódó REX főszereplője és követői egy látszólag nagyon is nemes célt értek el: eltörölték a határokat, egyesítették az emberiséget, létrehoztak egy világállamot. Sokan erről álmodoznak. De a főhős, Leewei Kaplan, az ENSZ legendás főtárháza idős korára kételkedni kezd az életművében, mert úgy érzi, hogy a világegység elérése iszonyatos áldozatokkal járt mind saját családjá, mind az emberiség szempontjából. A lelkiismerete által diktált tragikus felismerés komoly belső konfliktushoz vezet.

Kaplan azzal érvel a központosítás mellett, hogy így szavatolja a világbékét, míg legnagyobb ellenfele, Chomsky ezt cáfolja: „Meg akartál minket menteni a háborútól, de végül is a legnagyobb háborút szabadítottad ránk.” Ez egy szomorú belátás: háború nélkül élni illúzió?

– Ez sajnos így van. A legnagyobb probléma ugyanis nemzetiségtől függetlenül bennünk, emberekben van. Mindannyian olyan szenvedélyek, torz vágyak hatása alatt állunk, amelyeket nagyon nehéz, szinte lehetetlen legyőzni. Ha a mostani szituációt nézzük, a politikai ambíciók, az önhiúság irányítja a világot. Ahogy korábban, úgy a 21. század emberei is egymást ölik, függetlenül attól, hogy az éppen mennyire igazságos vagy igazságtalan. És ami különösen baljós: mitől változna ez a jövőben? A mi előadásunk egy nem túl szívdertítő diagnózisra épül.

A darab egy tézisdráma sajátos jegyeit hordozza magán: a felek azon vitáznak, hogy a nemzetállamok vagy egy szövetségbe rendeződött globális hatalom hozza-e el a boldogabb világot az emberiségnek. Szándékozik az előadás dönteni ebben a kérdésben?

– Én ugyan nem ellenezném ezt, de nem tudom elképzelni, hogy egy ilyen egységesülés valaha létrejön. Mert a világszövetségnek volna egy feltétele: ha az ember nem olyan lenne, mint amilyennek az előbb lefestettem. De mivel az ember esendő teremtmény, a globális egység illúzió. Pedig milyen jól hangzik: egy világrendőrség elrendezi a konfliktusokat, nincsenek háborúk és fegyverek, nincs atomfenyegetés, nincsenek határok, és az emberek szabadon jönnek-mennek. Ha úgy tekintjük, hogy a Föld egy nagy közös otthon, akkor ez egy szép gondolat. Mihail Gorbacsovna, a Szovjetunió utolsó elnökének is volt például egy olyan elképzelése, hogy Európát egy közös otthonná kellene alakítani, aminek része lett volna Oroszország. De mivel az embereket nem lehet megváltoztatni, egy ilyen egység létrehozásának nem volt meg a realitása. Viszont a torz egység erőltetését, főleg abban a formában, ahogyan azt egyes európai politikusok mostanában ránk akarják kényszeríteni, veszélyesnek tartom. A közös otthon ugyanis nem azt jelenti, hogy el kell felejtennem a saját nemzetiséget, kultúrát, hogy le kell mondanom a hitemről, a szokásaimról. A legfájdalmasabb elvárás, amikor azt akarjuk, hogy mások is úgy éljenek, ahogyan mi.

A globális geopolitikai helyzet és konkrétan a 2022. február 24-én kitört háború mennyiben értelmezte át a darabot?

– Ez a téma már régóta foglalkoztat. Tíz éve mutattuk be a *Svejk. Visszatérés* című – a MITEM közönsége által is látott – előadást, majd 2019-ben a *Sztálin születése* című darabot állítottam színpadra, nemrég pedig forgattunk egy filmet *Petropolisz* címmel – ezek mind arról szólnak, hogy a világunk a meg-

semmissülés határán mozog. A katasztrófa előérzete lengte át ezeket a műveket, és sajnos mindaz, amit éreztünk, bekövetkezett. Olyan katasztrófális eseményeknek vagyunk tanúi, amikor az ember nem több ágyútölteléknél. Akár egyik, akár másik oldalról, a tragédia jele, ha az embert olyan anyaggá silányítják, ami a politikai ambíciók oltárán feláldozható. A *Petropolisz* című sci-fink végén – amit a magyar közönségnek is szeretnénk az idei MITEM-en bemutatni – a főhős a kiürített Szentpétervár utcáin bolyong, és találkozik régen elhagyott feleségével és gyermekükkel, mint egy új kor Ádámja. E szimbolikus jelenet is azt sugallja, hogy a világunkat nulláról kell újratekdeni. Sajnos, ezeket a baljós gondolatokat a most zajló háború kiélezte, és ez érezhető a nézőkön is, hiszen az említett előadások a mai napig műsoron vannak az Alekszandrinszkij Színházban. A közönség teljesen másképp reagál a látottakra most, mint tíz évvel ezelőtt.

Visszatérve a REX-re: a szöveget mintha a Covid-éra hívta volna életre. A szereplők egy jövőbeli virtuális valóságban mozognak, a főszereplő Kaplant, az ENSZ egykori főtákarát is mesterséges környezetben tartják életben, akarata ellenére. Valóban a bezárkózás időszaka inspirálta ezt az előadást?

– Ezt nem érzem a szövegen, itt inkább arról van szó, hogy a Világszövetség százhuszonkilenc éves főtákarát a körülötte lévő elvágták a külvilágtól. Nekik ugyanis úgy van szükségük rá, mint Leninre a mauzóleumban. Kaplan amolyan élő halott, akire nem emberként, hanem félistenként tekint a tömeg alkotta világ. Csak ezért van rá szüksége annak a politikai elitnek, amely nem hagyja, hogy meghaljon. Folyamatosan félrevezetik a világban zajló folyamatokkal kapcsolatban, és az a drámája, hogy ezt érzi, és tisztában van vele, hogy a helyzet túsza.

2016-ban már rendezett a Nemzeti Színházban. Hogyan ért szót a magyar színészekkel?

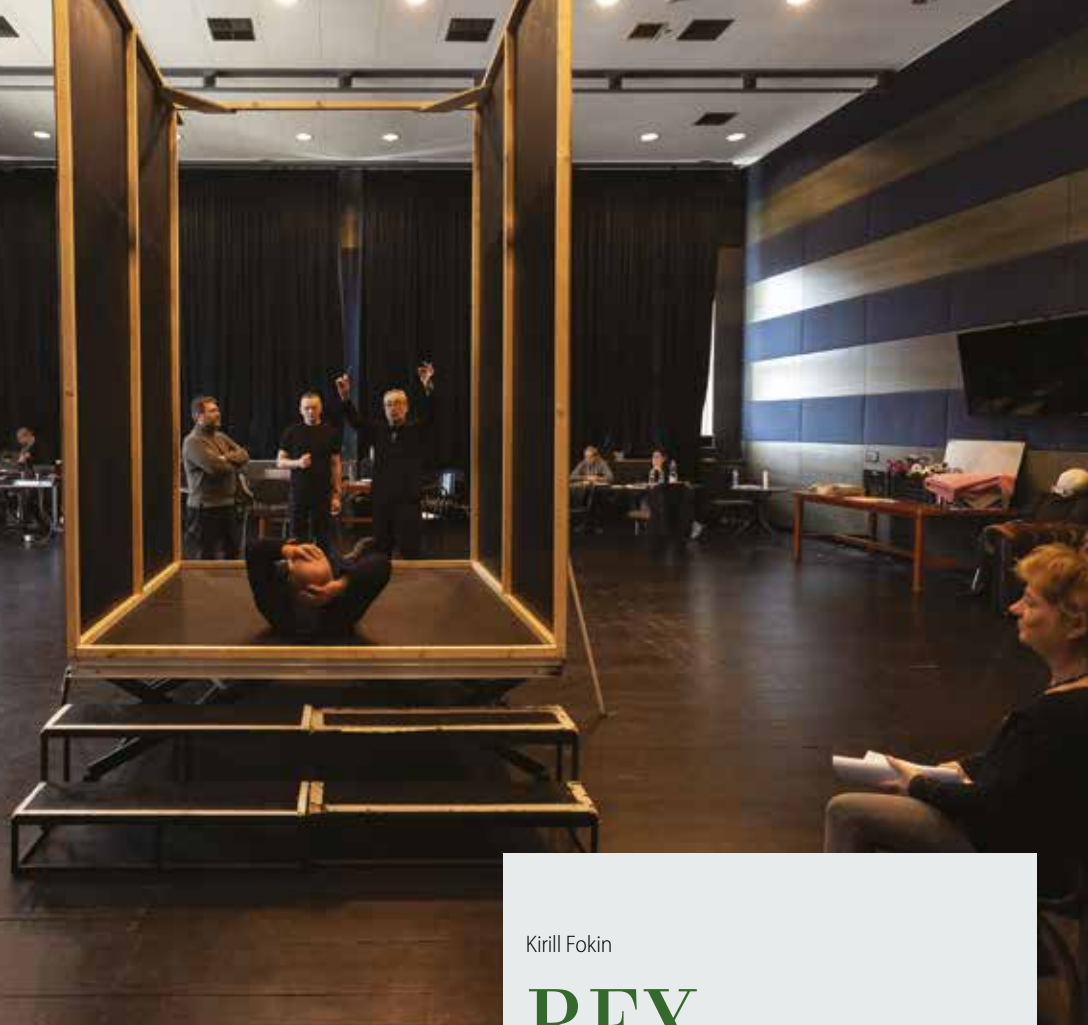
– Jogos kérdés, ez mindig egy rendkívül összetett feladat. Japántól Amerikáig számos helyen rendeztem már, de idegen nyelven dolgozni mindig olyan, mintha üvegen keresztül próbálnánk csókolózni. Talán ennél is nagyobb kihívás, hogy a színészek más-más iskolát képviselnek, eltérő színházi eszközökkel élnek. Rövid idő áll rendelkezésre a próbafolyamat során, hogy megtaláljuk az egyensúlyt. Az efféle együttműködésnek van pozitív oldala is: mindig szakmai kihívást jelent, és a színészekkel egymást tudjuk gazdagítani. Nekem már van annyi helyzeti előnyöm, hogy a Nemzeti színészeivel 2016-ban a *Krokodilus* című darabban dolgozhattam együtt, és az előadást Péterváron, a saját színházamban is sikerrel játszottuk.

Egy anekdota szerint amikor Szabó István *A napfény íze* című filmjét forgatta, a híres angol színész, Ralph Fiennes rápillantott az egyébként a sarokban ücsörgő Töröcsik Marira, és megkérdezte a rendezőt: ő ugye egy nagy színész? Közös nyelv híján hogyan ismerhető fel az igazi tehetség?

– A konkrét helyzetet nem ismerem, csak általánosságban tudok válaszolni. Egy színész igazi nagysága a színpadon mutatkozik meg. Amikor egy előadás közben megéled a csodát, akkor nincs több kérdés. Teljesen mindegy, hogy az adott színész japán, orosz vagy magyar, ha el tudja érni, hogy a közönség együtt lélegezzen vele. A színház ebben az értelemben valóban a világ mint közös otthon megteremtéséért fáradozik – még ha ez csak a jelen időben valósul is meg –, hiszen a színházban megszűnnek a határok, a politikai meggyőződések a háttérbe szorulnak, amikor a nézők közösen kezdenek érezni valamit. Ironikusan mondhatnám: mi is egy nagy utópia megteremtésén dolgozunk – de nem olyan veszélyes eszközökkel, mint a REX szereplői.

LUKÁCSY GYÖRGY

PRÓBA KÖZBEN

Kirill Fokin

REX

sci-fi

Leewei Kaplan (az ENSZ volt főtitkára) – HORVÁTH LAJOS OTTÓ | Sam (android, Kaplan asszisztensének hangja) – CSÁK GYÖRGY m. v. | Lazar Chomsky (az USA elnöki tanácsadója) – FARKAS DÉNES | Emma (Kaplan felesége) – SZILÁGYI ÁGOTA m. v. | Elnök – SÖPTEI ANDREA | Samantha (Kaplan lánya) – BATTAI LILI LUJZA e. h. | Jack – KOVÁCS S. JÓZSEF | Cassidy – KATONA KINGA | Énekesnő – SZÜCS NELLI

valamint a Kaposvári Egyetem Rippl-Rónai Művészeti karának színészhallgatói: Bognár Bence János, Duma Kata, Juhász Péter, Kerék Benjámin Dominik, Kiss Anna Gizella, Krauter Dávid Róbert, Mikita Dorka Júlia, Puskás Balázs Ákos, Sipos Ilka, Soós Anett, Wettstein Márk, Winkler Tamás Ábel

Videófelvételről közreműködik: Moderátor – RUBOLD ÖDÖN

Koreográfus: Igor Kacsajev // Díszlet és jelmez: Alekszej Tregubov // Video: Aszja Muhina // Zene: Anton Jahontov // Fordító-dramaturg: Kozma András // Súlygó: Kabódi Szilvia // Ügyelő: Lovass Ágnes // Rendezőasszisztens: Trimmel Ákos

Rendező: VALERIJ FOKIN

mikor? hol?

PREMIER: március 10.

további előadások: március 11., március 18. – 19 óra
Gobbi Hilda Színház

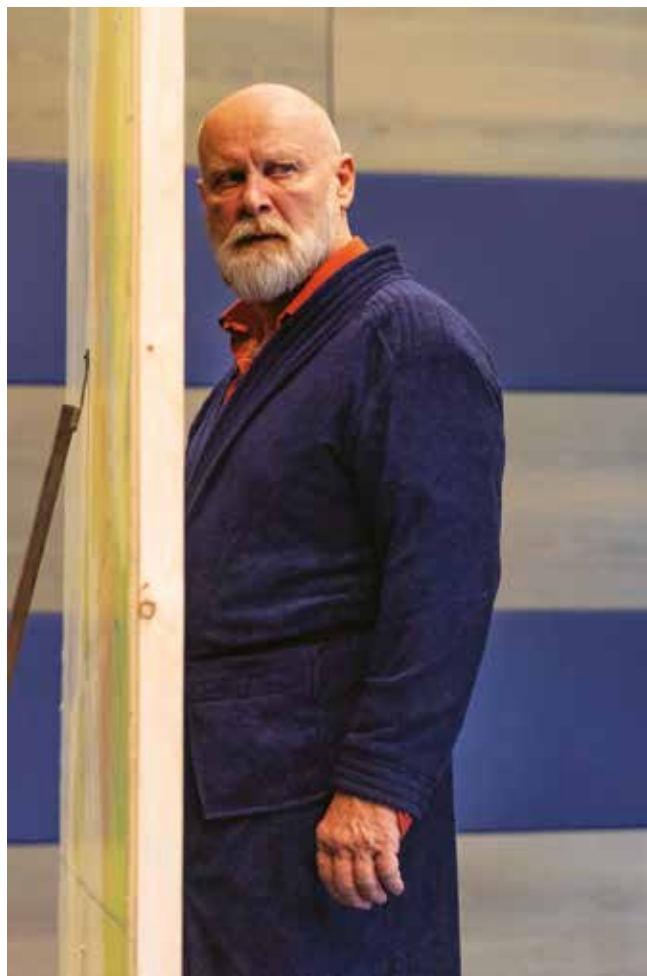
„És a globális totalitarizmusra csakis
a globális lázadás lehet a válasz.

Egy politikai sci-fi szereplői

A hős, az ellenlábas és egy hajdan volt szerelem –
ahogyan a szerző, Kirill Fokin látja őket

„Meggzúnttettem a határokat. Létrehoztam a Világhadsereget. Az emberiség
mindenben hálás lehet nekem... odaadtam a gyermekeimet az emberiség
boldogságáért, meghoztam ezt az áldozatot, és az istenek elfogadták.

**LEEWEI KAPLAN (HORVÁTH LAJOS OTTÓ) – AZ ENSZ MINDENHA-
TÓ FŐTITKÁRA, A VILÁGEGYESÍTŐ GÉNIUSZ, A 125 ÉVE-
SEN VÉGRE MEGHALNI VÁGYÓ, MAGÁNYOS EMBER**

Az ENSZ egykori volt főtitkára, a darab főszereplője, a törté-
nelem dobogó szíve. Egy ember, aki mindent elért a világon, és
most a sors gonosz iróniája következtében arra ítéltetett, hogy
saját beteljesült álmával szembesüljön... meghozza örökre.

Egyszerre testesíti meg az emberiség globalizált, transz-
nacionális elitjének bűncit és érényeit. Olyan ember, aki megveti
a nacionalizmust – de lelke mélyén maga is saját osztályának
„nacionalistája”.

Őszintén hisz a humanizmus, az egyenlőség, az emberi
jogok értékeiben – ugyanakkor *pontosan tudja*, hogy mire van
szüksége a „tudatlan népeknek”; és ha valaki szembe is mer
szállni vele, azt át kell nevelni, ha pedig makacsodik, akkor
kényszeríteni kell és akár erőszakkal el kell juttatni a boldog-
sághoz.

Ami viszont a legmegdöbbenőbb, hogy Leewei elérte,
amit akart.

A bolygón megteremtette az erőszakos boldogság uralmát
– de most, úgy tűnik, szembekerült az utolsó és leküzdhetet-
len akadállyal. „Boldoggá” tett mindenki mást, önmagát azon-
ban nem tudta boldoggá tenni.

És még hagyján, ha minden álma kudarcot vallott volna... De
nem, itt van, csak ki kell nyújtania a kezét – hogy megérintse...
Mi az, ami nem hagy neki nyugtot? Mik ezek a kétségek, ame-
lyek halálosan kínozzák, de nem hozzák el számára a halált?

LAZAR CHOMSKY (FARKAS DÉNES) – A BARÁTBÓL ÉS HARCOSTÁRSBÓL LETT ELLENSÉG

Leewei Kaplan barátja, esküdt ellensége és a legrosszabb rémálma. Harcostársa, örök vitapartnere és bizonyos idő után a Föld egyesítését célzó projekt legfőbb ideológiai ellenfele, aki a döntő pillanatban fegyvert ragadott, és az ellenállás élére állt Kaplannal és annak eszméjével szemben.

Egy értelmiségi, akiből gyilkos és terrorista lett – mindezt azért, hogy megállítsa Kaplant, hogy megakadályozza a – Chomsky szemszögéből – iszonyatos tervek megvalósulását.

Kaplan a barátjának tekintette Lazart – aki aztán elárulta őt. Úgy gondolja, hogy annak idején nem tisztáztak minden részletet – mert akkor másképp is alakulhatott volna minden, talán meg tudta volna győzni Lazart, és ellenség helyett szövetségese maradhattak volna –, és akkor nem halt volna meg annyi ember, nem történt volna annyi tragédia.

De már késő. Ami történt, megtörtént – és Chomsky háborút indított, emberek ezreit és ezreit gyilkolta le; mire válaszul Leewei Kaplan megölte Chomskyt, és az emberiség legnagyobb gonosztevéjeként hagyta meg egykori szövetségese emlékét a történelemben.

Ez az igazság. De ez nem a teljes igazság.

Amikor Kaplan visszagondol a Chomskyval folytatott beszélgetéseire, visszaemlékszik azokra az időkre, amikor vitatkoztak, veszekedtek, és utána együtt ittak a kocsmában... Kaplan rémülten veszi észre, hogy sokkal jobban hasonlítanak egymásra, mint azt gondolta volna.

Chomsky szadista makacsságában, és abban, hogy céljai elérésében nem számítottak az áldozatok, Kaplan a saját tükörképét látja meg. És ez nagyon nem tetszik neki.

CASSIDY (KATONA KINGA) – KAPLAN FIATALKORI SZERELME, EGY MEGHIÚSULT ÁLOM KESERŰ EMLÉKE

Kaplan első felesége; a nő, akit még azelőtt ismert és szeretett, hogy mindenható főtitkárrá vált volna, mielőtt még politikus, vezér, hős lett volna.

A fiatal Kaplan, aki úgy érezte, hogy a család, a felelősség, a szülők tekintélye elnyomja, az iskola után költőnek állt, és elszökött Afrikába, hogy utazgasson. Részéről ez ifjúkori lázadás volt – amiről mindenki tudta, hogy értelmetlen, de fontos volt a személyiségének alakulása szempontjából.

Ott, Sierra Leonében találkozott Cassidyvel.

Együtt küzdöttek a háború következményeivel szemben: de míg Kaplan számára ez egy romantikus turistaút volt, Cassidynek ez jelentette az igazi életet, az igazi hivatást.

Nem véletlen tehát, hogy amikor Kaplan egy évvel később vissza akart térni a civilizált és nyugodt világba, a lány nem volt hajlandó vele tartani.

De megmaradt Kaplan emlékezetében.

Örökre.

Van úgy, hogy életünkben azok a történések, amelyek végül nem teljesültek be, nagyobb hatással vannak ránk, mint azok, amelyek valóra váltak. Ami megtörtént, az teljesen világos – de az, ami nem történt meg, álmunk és képzeletünk részévé válik.

És ahogy az álmok és a képzelet képesek mozgatni a világot, úgy egy véletlen találkozás egy véletlen emberrel, amely csupán keserű gondolatfoszlányokat hagy maga után – „másképp is alakulhatott volna minden...” – jobban megváltoztat bennünket, mint azt magunknak bevallanánk.

„Kíváncsi vagyok,
hogymilyen jövő vár ránk.

fotók: Eöri Szabó Zsolt

Molière

DON JUAN

avagy a kőszobor lakomája

Fordította: ILLYÉS GYULA, GÁSPÁR ENDRE

Don Juan – BORDÁS ROLAND | Sganarelle – RÁ CZ JÓ ZSEF | Donna Elvira – SZÁ SZ JÚ LIA | Egy titokzatos nő – UDVAROS DOROTTYA | Gusmann, Pierrot, parasztleány – BERETTYÁN SÁNDOR | Don Carlos – BERETTYÁN NÁNDOR | Don Alonso, Salivando – KOVÁ CS S. JÓ ZSEF | Don Luis – RUBOLD ÖDÖN | Koldus – VARGA JÓ ZSEF | Charlotte – BARTA ÁGNES | Maturina – ÁCS ESZTER | Dimanche úr – TÓTH LÁSZLÓ | Donna Anna – KATONA KINGA | Szerzetes, Kőszobor – SZÉP DOMÁN

Díszlet: Numen/For Use + Sven Jonke // Jelmez: Mia Popovszka // Díszlettervező asszisztens: Riederauer Dóra // Zeneszerző: Marjan Nekjak // Dramaturg: Verebes Ernő // Tolmács: Gu czogi Anna // Sógó: Gróf Katalin // Ügyelő: Lencsés István, Ködmen Krisztián // Rendezőasszisztens: Vída Gábor

Rendező: ALEKSANDAR POPOVSKI

PREMIER: február 8.

További előadások március 30., 31. – 19 óra • Nagyszínpad

PREMIER GALÉRIA

„Nincs már ebben ma semmi szégyellnivaló; a képmutatás divatos bűn, és minden divatos bűn éréyszámba megy” – fogalmaz Molière, ebből is látható mennyire aktuális a mű. Don Juan egy művész, aki összeköti az eget a földdel. Az éggel való kapcsolattartásnak a vívőanyaga a szerelem. Folyamatosan az eget fürkészi a tekintetével Don Juan, vagy mindig a túlvilágira tekint, de közben a földön borzasztó dolgokat művel.

ALEKSANDAR POPOVSKI rendező

OSZTOVITS ÁGNES

„Don Juan nem ég el a pokol tüzében, hanem a mennyben egy titokzatos asszony sorolja érényeit....

Pokol vagy mennyország?

Molière-t nagyon nehéz jól játszani. Nehéz felmutatni a vérbő komédiák mögött mindig ott rejlő tragédiát. A mókás jelenetekből kisejülő hátborzongató emberismeretet, filozófiai mélységet. Különösen igaz ez a *Don Juanna*, a talán legbonyolultabb Molière-darabra, amelyben az ég és föld ugyanúgy összeér, mint a legtöbb remekműben.

Remek az indítás, nagyszerű a színpadkép, a fiatalok fergeteges tánca, pantomimja, a mai zene. El fogjuk nektek játszani a világirodalom leghíresebb csábítójának történetét, jól figyeljetelek – szól az üzenet. És jön a két sokat beszélő főszereplő, Don Juan és szolgálja, Sganarelle. Jobbnál jobb jelenetek követik egymást. Molière szövege okosan megrövidítve helyt áll önmagáért. Azt hinnénk, másfél óra alatt véget ér a szünet nélkül futó, eredetileg ötfelvonásos játék, ám egyszer csak beúszik Puskin kisdrámájának, *A kövendégnek* a nagyjelenete, Donna Anna elcsábítása a Parancsnok mauzóleumában. Itt Don Juan saját áldozatának hűséges özvegyét hálózza be, és célba ér.

Vajon Molière miért nem írta ezt meg? Ez a hódítás már több volt a soknál XIV. Lajos korában? Nem tudjuk, az azonban biztos, hogy a mostani előadás remek játéklehetőséget ad a Donna Anna hatásos szerepét játszó Katona Kingának, aki *A kaukázusi krétakör* Gruséja után ismét remekel. Nem is beszélve a címszerepet alakító, mindvégig hiteles, immár vezető színésszé érett Bordás Rolandról. Amikor a drámai jelenet után összenevetnek, s közlik a nézővel, hogy bocs, ez nem Molière, hanem Puskin, a közönség velük együtt nevet. Ám meg is inog, mikor fogják megint csapdába csalni.

De folytatódik a darab. Don Juan nem és nem akar megváltozni, nem is érzi, hogy bármi rosszat tenne hódításaival és a megszerzett nők gyors elhagyásával. Nem hisz az örök szerelemben, s nem érti, hogy erotikus vágyait miért kellene elnyomnia. Miért kel-

GULYÁS GÁBOR

„Ez a Don Juan jobban szeretne vitatkozni, mint szerelmeskedni...

Szenteskedők, képmutatók

Ahogy elkezdődik az előadás, váratlanul úgy érzem magam, mintha egy barokk katedrálisban lennék Rómában, amelynek a gazdagon festett mennyezete olyan erővel képes megidézni az édeni eget, hogy az ember azt szemlélve úgy érzi, egyszerre van a mennyben és a földön. Egy-egy kivételes pillanatra eltűnik ilyenkor a fent és lent érzése – amit ekkor látunk, hitelesen megidézi a Mindenségnek hívott egyetemes emberi természet csodáját. A színházban ez addig tartott, amíg nem jöttem rá, hogy a különleges kép tükrözéssel jött létre. Ám Numen/For Use + Ivana Jonke díszlete nemcsak azért fantasztikus, mert a sevillai római vízvezetékromoktól kezdve a berlini Holocaust-emlékműig számos konkrét helyszínré asszociál, hanem mert a nemesi családi fészektől kezdve a temetőig jónéhány helyspecifikus környezetté is tud válni. És ami a legfontosabb: részletekbe menően összhangban van a rendezői koncepcióval.

Don Juan az általános közvélekedés szerint egy olyan cinikus gazember, aki a féktelen életvezetést hőseként sorra becsapja a jóra való, tisztességes nőket, s erre nemcsak az ő életük megy rá, hanem számos megcsalt férj, megtiport apa is áldozattá válik. Ezt a toposzt sok műalkotás megjeleníti, de Molière darabja nem erre fókuszál, hanem a világ felületes álszentségére. Ehhez úgy kapcsolódik Aleksandar Popovski rendezése, hogy abban Don Juan egy nagyképűen igazmondó, naiv fiatalember, akinek nincsenek mély érzései, ellenben a lányok és asszonyok meghódítását érzi a legfontosabb feladatának. Emiatt úgy hazudik a nőknek, hogy mindig igazat mond. A Bordás Roland hiteles alakításában megjelenő címszereplőben nem érhető tetten a dán filozófus, Kierkegaard által c karakter

lene egy nő mellett megsavanyodnia, unatkozni. Nem is gondol arra, hogy halálos sebeket ejtethet a meghódított lányokon, asszonyokon. Hogy feldúlja életüket. A darab elején Donna Elvira (a törekény szépségű Szász Júlia átváltozása a bosszúálló nőből szerelme túlvilági sorsáért aggódó apácává – ígézően szép alakítás) elől menekül, akit egy kolostorból szöktetett meg, s vett nőül. Az asszony utána megy, és magyarázatot követel. Nem a társadalmi rangvesztés teszi zaklatottá, hanem az, hogy az öröknek hazudott és hitt szerelem hirtelen véget ért. A darab egyik kulcsjelenete Charlotte és vőlegénye, Pierrot parasztleány – nem mellesleg Don Juan megmentője a balsikerű vízi kaland során – évődése. A lány szép szavakra, udvarlásra vágya, a leány nem ért a bókoláshoz. (Barta Ágnes és Berettyán Sándor nagyszerű kettőse egyszerre örülten mulatságos

jegyeként leírt érzéki zsenialitás. Mintha ez a Don Juan jobban szeretne vitatkozni, mint „szerelmeskedni”... De remekül teszi, mert ez a nagyszájú házassodógép képes meggyőzni a nézőt arról, hogy a többség által oly fennköltén képviselt, uralkodó etika származásos képmutatásokra épül! Nem ő a képmutató, hanem a világ – ezt úgy volt képes jelentős drámai erővel kifejezni a nagy francia komédiaszerző a 17. században, hogy ma is igaznak érezhetjük.

Don Juan hűséges inasa, a Rácz József által bravúrosan játszott Sganarelle mindenben kiszolgálja az urát, de egyszerűsmind a lelkiismereteként is eljár. A fennsőbbrendűség tudatával megnyilvánuló apa, a Rubold Ödön tüpontos alakításában látható Don Luis azt kapja a fiától, amit ő is ad neki: cinizmust, majd hazugságot. Paradox módon egyfajta morális világlátótoronyként tűnik fel a Koldus szerepében nagyot alakító Varga József, akinek anyagi szegénységéhez erkölcsi gazdagság társul. Remek alakítást nyújt a Gusmann, Pierrot és a parasztleány

és szívszorító.) Csoda-e, hogy a gátlástalan Don Juan frázisai megigézik a lányt? Csakhogy megérkezik Maturina, a barátnő (a sokoldalú Ács Eszter), akit Don Juan néhány perce ugyancsak meghódított. Persze Don Juan nemcsak a nőket tudja lefegyverezni emelkedett szólamaival, hanem a kereskedőt is, akinek adása, és apját is, akinek megígéri, hogy a javulás útjára tér. Sganarelle hol álmélkodva, hol rémülten figyeli ura ámokfutását, s a maga módján vitatkozik vele. (Rácz József végig bírja szusszal és ugyancsak remekül alakítja a szolga nehéz és hatásos szerepét.) A „négy meg négy” józanságában bízó, az égiekre fittyet hányó Don Juant végül az életre kelő kőszobor taszítja a pokolba.

Popovski előadása itt nem ér véget. Don Juan nem ég el a pokol tüzében, hanem fenn, a mennyben egy titokzatos asszony (Udvaros Dorottya) sorolja érényeit. Férfiasságát, szexuális vonzerejét, a társadalmi konvenciókkal nem törődő szabadságvágyát. Egy Maupassant-novella részlete ez, de mintha a világhírű francia színésznő, Catherine Deneuve által is aláírt meetoo elleni 2018-as tiltakozó levél passzusait hallanánk: bókokra, udvarlásra nemcsak a férfiaknak, hanem a nőknek is szükségük van. Ne öljük meg az erotikát!

Popovski dramaturgiájával lehet vitatkozni, de a színpadi látvány, a díszletek és jelmezek, a zene, s nem utolsósorban a színészvezetés emlékeztetessé teszi az előadást.

a szerző kulturális újságíró, szerkesztő, könyvkritikus

figuráját is megsemmélyesítő Berettyán Sándor és a Don Carlosként látható Berettyán Nándor is, de ebben az előadásban a legfontosabb szereplők a nők. Ángyika nem azért nem tartozik közéjük, mert férfi (a Don Alonsót is megformáló Kovács S. József) alakítja, hanem mert a szerepe nem mérhető Donna Elvirához, akit Szász Júlia olyan gyönyörűen alakít, hogy alighanem kevesen értik meg, miért menekül tőle a férjéül fogadott fiatalember. Maturina alakja Ács Eszter ihletett alakításában és a Barta Ágnes által dinamikusan játszott Charlotte egyaránt régi ismerőse a Molière-t kedvelőknek, a szépséges Donna Anna megjelenése viszont meglepetés, mert a Katona Kinga által érzéki dámaként alakított hölgy nem szerepel az eredeti darabban. Maga hívja fel a figyelmet arra egy temetői jelenetben, hogy ő egy Puskin-drámából érkezett... Az előadás végére került a legnagyobb meglepetés: a színpadon fekszik egy titokzatos nő, de ott nem látjuk, csak az égben – a tükrözésnek köszönhetően. Nem tudom biztosan, hogy az Udvaros Dorottya által kiemelkedő színvonalon életre keltett nő honét került ide, úgy sejttem, hogy Maupassant-tól, de ez nem is fontos. Olyan meggyőzően beszél arról, hogy a szerelem fontosabb, mint a házasság, hogy azzal a valódi szerelemre képtelen Don Juant is elcsábítja.

a szerző filozófus, esztéta

PORTRÉ • SZÜCS NELLI

Fedák Sári

**„Mindig úgy kell előadni a darabot,
mintha először és utoljára lépnénk fel.
A közönség megérzi, ha nem adsz bele
mindent. A Fedák Sári darabnál az a plusz,
hogy úgy érzem, a színésznő valóban
a rokonom. Mintha azért születtem volna le
a földre, hogy az „ügyvédje” legyek...**

Fedák ügyvédje

Szűcs Nelli a százszor játszott Zsazsáról, a táncoló algíri közönségről és a háború átkáról

Nemcsak beszél, tesz is. Mindenért, ami számára fontos. A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti színház alapító tagja. A budapesti Nemzeti Színházban tizenegy előadásban játszik, több darabban férje, Trill Zsolt a partnere. Mindennap főz, elméletben egy traktort is meg tud javítani. Hét éve gondozza Fedák Sári sírját. A primadonna életéről készült önálló estjét eddig száz alkalommal láthatta a közönség. Szűcs Nellivel beszélgettünk.

Játszott más előadásban is száznál többször?

– A beregszászi színházban Csehov *Egyfelvonásos komédiáit* és a *Tótekat*. Még Debrecenben, a Csokonaiiban kezdtük a *Fodrásznőt* tizennégy éve, és játsszuk a Nemzetiben ma is. A *János vitéz*ben pedig már több mint százötvenszer léptem színre banyaként a Nemzetiben. Vidnyánszky Attila arra tanított minket, hogy mindig úgy kell előadni a darabot, mintha először és utoljára lépnénk fel.

Azért ez nem könnyű...

– De megéri. A közönség megérzi, ha nem adsz bele mindent. A *Fedák Sári* darabnál az a plusz, hogy úgy érzem, a színésznő valóban a rokonom. Mintha azért születtem volna le a földre, hogy az „ügyvédje” legyek, mert olyan egyéniség volt, aki nem felelt meg se a jobb-, se a baloldálnak. 1919-ben kommunistának, 1945-ben fasisztának bélyegezték. Két évre börtönbe akarták zárni, ebből nyolc hónapot letöltött. Ady

írja róla, hogy „szebb és különb, mint a többi...” Újat hozott a színpadra, egy tüzeesebb, merészebb figurát, szerintem ezzel vette le a lábáról az akkori közönséget. Közös bennünk, hogy mindketten Kárpátaljáról származunk, ő beregszászi, én nem messze onnan, egy faluban születtem, de beregszászinak is valom magam. Szerettem volna összeszedni azokat a pontokat, amelyek közősek bennünk: a haza, a hazaszeretet, az Istenhez való kapcsolat és a színház szeretete.

Hogyan született meg a *Fedák Sári* című önálló estje?

– Nyolc évvel ezelőtt Vidnyánszky Attila felajánlotta, hogy aki szeretne, létrehozhat önálló estet, amelyet ott ad elő, ahol akar. Akkor rendezte Molnár Ferenc *A fehér felbő* című darabját, és a kezébe került Fedák Sári *Te csak most aludjál, Liliom...* című emlékirata – Molnár és Fedák viharos kapcsolata közismert. Odaadta nekem, mondván: „Ezt csináld meg, ez te vagy”. Miután elolvastam, éreztem, hogy valóban nekem szól. Abból

Boszorkány a János vitézben

tudtam meg, hogy volt egy első könyve is *Útközben* címmel, amelyet 1929-ben adtak ki. Most már van belőle három példányom is, mert a barátaim – „a drága kis közönségem”, ahogy Zsazsa is emlegette a nézőit –, árverésen vettek nekem számozott kötetet. Első alkalommal abban az épületben lépett fel műkedvelőként, ahol most a beregszászi színházunk van. Kezdetől fogva tudtam, hogy több helyre szeretném elvinni az előadást, ezért a díszletnek és a hangosítónak, a fénytechnikusnak be kell férnie az autómbe. Úgy harmincszor ment a *Fedák* a Nemzetiben, a többit „tájtoltam”, jártam egészen kis falvakban is. Óriási élmény ennyi helyen megfordulni és játszani. Két évvel ezelőtt a Kárpátaljai Népfőiskola felkért, hogy készítsék egy műsort. Akkor született a *Dobronyi rózsát Zsazsának* című előadás, amely hazaszeretetről, elvándorlásról szól, ami most megint fájdalmas nekünk. Eltelik száz év, és ugyanazt éljük meg Kárpátalján, mint ő akkor. Az énekes-zenés darabot Nagydobronyban mutattuk be, a Nemzetiben is előadtuk, jártunk vele Bécsben, Brüsszelben, Marosvásárhelyen, még

Trill Zsolttal a Médeiában

a falumban, Tiszaújlakon is. Szerintem az ukrán állam egy kicsit megszorogatna az előadásom miatt, mert játszadózom a darabban a határokkal – bár úgy, hogy az összes szöveg Fedák Sárítól származik. Most a háború tesz minket tönkre, és nem tudni, hogy mi rosszat okoz még később. Nekem magyarként, pontosabban fél oroszként, mert édesanyám orosz volt, soha nem volt problémám, mi mindenkiel békében éltünk együtt. Azért imádkozom mindennap, hogy újra béke legyen.

Egy kárpátaljai faluban nőtt fel. Mikor kezdett el szerepelni?

– Már az óvodában... Tizenhét éves voltam, éppen érettségiztem, amikor 1989-ben kihirdették, hogy indítanak egy színész osztályt a kijevei főiskolán. A ballagásomra beállított Pista bácsi, a munkaóra tanárom és azt mondta...

Mi az a munkaóra?

– A kilenc-tizedik osztályban a munkaórán a gyerekek szakmát tanultak. A lányok varrni mentek, kertészkedni, a fiúk autózézetést tanulni. Én mentem a fiúkkal. Mivel az állam ingyen biztosította a jogosítványt, így autószerelőként végeztünk. A lányok nevettek rajtunk, hogy télen ők ülnek a melegben, mi meg nézzük, hogy kell szerelni a traktort... Pista bácsi azért jött el értem a ballagásunkra, hogy utána autóval felvigyen Beregszászra, az előfelvételig. Nélküle én nem mentem volna el. Ott találkoztam először Vidnyánszky Attilával, aki azt mondta, hogy egy hét múlva menjek vissza, és készüljek néhány verssel. Akkor már odajöttek a kijevei főiskola tanárai is. Kérték, hogy csináljak egy etűdöt. Azt sem tudtam, mi az! Ötszáz emberből ötvenet küldtek fel Kijevbe, és tizenhatot vettek fel. Engem szinte gyerekként. Akkor volt vége a Szovjetunióknak, a boltok-

SZÜCS NELLI

Jászai-díjas, érdemes és kiváló művész. Az Ukrajna területén lévő Tiszaújlakon született, anyai részről orosz származású színésznő 1993-ban végzett az Állami Karpenko-Karj Színház- és Filmművészeti Főiskolán Kijevben. Azóta Vidnyánszky Attilával dolgozik: máig a beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház tagja, a 2006 és 2013 között a debreceni

Csokonai Színház társulatában töltött évek után, 2013 óta a Nemzeti Színház tagja.

Fedák Sári című önálló estje mellett játszik *A kaukázusi krétakör*, a *Bakchánsnők*, a *Médeia*, *Az ajtó*, a *Körhinta*, a *János vitéz*, a *Csongor és Tünde*, a *Tóték*, a *Csehov egyfelvonásos komédiák*, a *Fodrásznő* előadásokban.

ban csak kenyeret tudtunk venni meg savanyú uborkát. Akármilyen nehéz volt a pénztelenség, fiatalon boldogok voltunk. 1993-ban kezdtük el a színházat Beregszászban. Az ukrán állam azt ígérte, mire befejezzük a főiskolát, tatarozzák az épületet, lesznek színészlakások, kialakítják a technikát. Semmi nem lett belőle.

Kárpátalján a színházzal járták a falvakat, művelődési házakban, tornatermekben léptek fel. Trill Zsolt nagyon szórakoztatóan meséli el egy interjúban, hogy kezdetben úgy gondolták, csak telház előtt lépnek fel. Aztán ötven ember előtt, ... na jó, de legalább húszan legyenek!

– Volt nyolc nézőnk is. Nagypaládra Illyés Gyula *Bál a pusztán* című darabját vittük. Előtte próbáltunk, vártuk a nézőket, de nem jöttek. Mindenki a *Dallast* nézte a tévében vagy a teheneket fejte. Csak a Pál család érkezett meg a szomszédos Péterfalváról. Végül náluk kötöttünk ki a falujukban, megvendégelték, még rögtönzött koncertet is adtak nekünk. Abban a családban mindenki zenész, az István nevű fiú akkor tizenvalahány éves volt – Szalonna néven lett aztán ismert. Utazás közben sokat áztunk, fáztunk. Most, hogy tizennyolc fok van a Nemzeti Színházban, és játszani kell, számunkra ez nem új dolog. Teher alatt nőtt a mi pálmánk. Az első magyarországi utunkat úgy szervezték, hogy Attila és az akkori igazgató, Balázs József átjöttek a határon, az útmenti fülkében fellapozták a magyar telefonkönyvet, és felhívták a művelődési házakat, hogy ilyen és ilyen előadásaink vannak, ha kellünk, tessék hívni minket. Vásárosnaményban játszottuk a *Szentivánéji álmot*, onnan tovább hívtak Vasvárra, ott bejártuk a környéket, majd kézzel kézre adtak minket. És miközben faluiztunk, játszottunk

Trill Zsolttal a *Tóték*ban

tunk Kijevben, Lembergben, Torunban, Nancyban is nagy fesztiválokon. Moszkvába Anatolij Vasziljev színházába kaptunk meghívást a Színházi Olimpiára.

Mért hagyták el tizennégy év után a beregszászi színházat?

– Csak fél lábbal hagytuk el, mert az előadásokat azóta is játsszuk. A Csehov-darabot huszonöt, a *Tóték*at tizenkilenc éve! Elmentünk Debrecenbe, mert az ember szeretne haladni, művészileg fejlődni. A beregszászi társulat mindig szegény színház volt, nem is tudtunk más rendezőt hívni, másokkal dolgozni, ami viszont megadatott hét évig a debreceni színházban, és tíz éve a Nemzeti Színházban.

Tizennégy éve együtt a Fodrásznőben

Harminc éve Vidnyánszky Attila az igazgatója. Mi a különbség az általa vezetett három színház között?

– A nyitottság megvolt bennünk kezdettől fogva, mert nekünk mindenütt alkalmazkodnunk kellett. Örömmel jöttünk a budapesti Színművészeti Főiskolára is, ahol másfél évet tanultunk. Itt egy kicsit a fejünkre koppintottak – nem a tanárok, mert Kazimir Károly és Szinetár Miklós nagyon szerettek minket –, egy-két diák megjegyezte, hogy mi csak kárpátaljaiak vagyunk, határon túliak. Mi az, hogy határon túli? Én magyar vagyok. Debrecenben is volt, akinek nem tetszett, hogy jött egy új vezető öt színészével, akik kicsit másként gondolkodnak. De mi ott is csak a munkánkat végeztük, a színházat akartuk szolgálni. Szerettem azt a hét évet Debrecenben, ott-honos volt a város, megszerettek minket a nézők, a gyerekeim is ott nőttek fel. Attila világszínházat próbált létrehozni, azt akarta, hogy a világ jöjjön Debrecenbe. Meghívott több külföldi rendezőt, és a színház is elkezdett utazni.

Melyik volt a legemlékezetesebb külföldi útjuk?

– Huszonöt éve, a grúz utunk. Az nagyon izgalmas volt. Meghívtak Tbiliszibe, de semmink nem volt. Egy ismerősünk

szerezett egy buszt Nyíregyháza mellől, azzal a feltétellel, hogy ő is jön velünk. Csecsenföldön még háború volt, az orosz-grúz határon alig akartak átengedni: ukrán állampolgárok magyar rendszámú busszal valami darabot visznek... Kik ezek?! Aztán lavinaveszély miatt a hegyekben ragadtunk három napra. Ételünk már nem volt, leszakadt a busz eleje. Csütörtökön Sevardnadze (az utolsó szovjet külügyminiszter, majd 1995-től Grúzia köztársasági elnöke) előtt kellett volna játszani a *Godot-ra várva* című előadást, de csak vasárnap értünk oda. A vendéglátónk az az Avatandil Varszimasvili volt, aki most a Nemzetiben *A kaukázusi krétakört* rendezte – negyedszázad után találkoztunk újra, és nagyszerű volt a közös munka. Algírba is elvittük a *Fodrásznőt* egy kis nemzetközi fesztiválra. A darabban van egy jelenet, amikor a diszkóban táncolunk. A nézők felugrottak és velünk együtt táncoltak! Amíg nem mentünk le a színpadról, nem tudtuk, hogy annyian voltak, hogy az utcán hatalmas kivetítőn még több száz ember nézte a darabot. Nagyon nagy élmény volt.

Ha elmennek egy fesztiválra, megnézik más társulatok előadásait?

– Az különleges helyzet, amikor nekünk erre van időnk. Ma egy fesztiválra általában mindenki csak jön, játszik és már utazik is. De ha lehetőség adódik rá, én mindig beülök megnézni másokat. Érdekes látni, hogy ki merre halad, hogyan fejlődik, mi érdekli. Ha van szabadidőm, megyek más színházakba, hogy ne csak a saját kis „tócsámban” mozogjak.

Erre most jó lehetőség lesz a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia, amelynek gerincét a Madách Nemzetközi Színházi Találkozó (MITEM) közel negyven előadása adja.

– A világ most Magyarországra jön! Attila mert álmodni egy igazán nagyot, és 2014-ben létrehozta a MITEM-et. Ki se kell tennem a lábamat a színházból, hogy nagyszerű társulatokat lássak évről évre. Az idén április elsejétől az olimpiára érkező kétszáz társulatot hetven helyszínen láthatják majd a nézők nemcsak a Nemzetiben és Budapesten, hanem az egész országban. A moszkvai olimpián sajnos nem láttam darabokat, de most alig várom ezeket az előadásokat.

Kanyarodjunk vissza a személyes történetéhez. Emlékszik arra a pillanatra, amikor Trill Zsolttal először találkozott?

– A kijevei főiskolán láttam meg egy százötven magas, szőke kis herceget. Kérdeztem: „Valakinek az öccse vagy?” „Nem! Én is felvételizni jöttem!” A főiskolán négy évig jó barátok voltunk, két évig együtt dolgoztunk, aztán hozott össze minket a Jóisten. Soha nem hagynám ki a Jóisten nevét az életemből, mert neki köszönhetek mindent.

A gyermekeik is a színészi pályát választják?

– A lányunk kacérkodott a színészettel, egy évig járt a moszkvai művészeti egyetemre, aztán abbahagyta. Most az

Schnell Ádámmal a Bakkhánsnókben

ELTE nemzetközi kapcsolatok szakán tanul. A fiunk most véggez az esztergomi ferences gimnáziumban.

Távol él a rokonaitól. Hogyan tudja feldolgozni az otthonról érkező híreket?

– Ezeket nem lehet feldolgozni! De néha a színház még ebben is segít. Egy éve, tavaly február 24-én tört ki a háború. Március elsején értesítettek édesapám haláláról, majd néhány óra múlva felhívtak, hogy kiváló művész lettem. Fent és lent. A *Tótekat* játszottuk aznap, amikor eltemettem édesapámat, akit Lajosnak hívtak. A darabban én játszom Tótnét, aki százszor felsóhajtva szólítgatja a férjét: „Édes jó Lajosom!” Azt nagyon sajnálom, hogy amikor elment, nem tudtam ott lenni, fogni a kezét.

Amikor a kárpátaljai ismerőseimnek meséltem, hogy önnel találkozom, nagyon megörültek: „A mi Nellinkkel? Add át neki üdvözlötünket, és hogy szeretjük őt!”

– Fantasztikus érzés, amikor otthon a falubeliek azt mondják nekem: „Olyan jó, hogy te nem változtál.” Persze tudom én, hogy változtam, de számukra én ugyanaz a Nelli maradtam. Alig várom, hogy hazamenjek! Akkor lennék a legboldogabb, ha Beregszászon újra szabadon játszhatnék. Fedák Sári is fellépett Németországban, Amerikába is hívták, de nem ment. Imádta a magyar közönséget. Tudta, hogy nem a hazának kell tenni értünk, hanem épp fordítva. A századik *Fedák Sári* előadás után Attila azt mondta, hogy nagy dolog, hogy a darab megért száz előadást, de az még nagyobb, hogy én ügyként tekintek rá. Fedák Sárinak se szobra, se emléktáblája nem volt Beregszászban. A magyar államnak köszönhető, hogy amikor 2018-ban a beregszászi színház 25 évfordulóját ünnepeltük, felavathattuk a szobrát. Ott ül a főtéren egy padon, és bárki leülhet mellé. Küldik is nekem a fotókat róla!

Díjat is alapított! A leírása szerint az elismerést a Kárpát-medence magyar ajkú színészei kaphatják, akik legalább tizenöt éve ugyanannál a színháznál tevékenykednek. Tavaly előtt adták át először, tavaly már nem volt rá mód...

– A Fedák Sári-díjról van szó. Az igazgatónőnk, Sin Edina nagyon szeretné, hogy idén szeptemberben – ha Beregszászon meg tudjuk ünnepelni a színházunk harmincadik évfordulóját – otthon adjuk át a díjat. A harmadik ügyem egy film lenne a primadonnáról, nagyon megérdemelné. Egyik legnagyobb színésznőnk volt. Az előadásom is azért készült, hogy elégtelt szolgáltatassunk az elszenvedett méltánytalanságokért, hogy rajta keresztül beszéljünk olyan emberekről, akik igazságtalanul megbélyegezve haltak meg. Fedák se volt szent, nem állítom, de rengeteg jót tett.

Gondolkodik következő önálló esten?

– Igen. Miért ne? Nagyon nehéz egyedül lenni a színpadon, de közben hálás is.

Sokszor nemhogy nem egyedül, hanem a férjével, Trill Zsoltal játszik együtt. Nehéz vagy hálás ez a felállás?

– Olyankor tudom, hogy van mellettem egy kolléga, akiben biztos lehetek. Azt nehéz elviselni, amikor a szemedbe mondja az igazságot, de ez oda-vissza megy, én is elmondom neki, ebből építkezünk. Ha két ember szereti egymást, akkor a javát akarja a másiknak. Néha az egónk nem bír magával, olyankor van egy kis veszekedés. Egy pár vagyunk, nem felhőtlen, de nagyon erős, szép a kapcsolatunk. Amikor csak lehet, hazamegyünk – ebben is egyetértünk. Beregszászon vettünk lakást, mindig csinálunk rajta valamit, hogy ha majd egyszer... Mert a haza nekünk ott van, bármilyen körülmények lesznek. Mindig azt mondom, az én fámról csak a gyümölcsöket hozom el, a fát ott öntözgetem, mert a gyökereim oda kötnek.

OZSDA ÉRIKA

| fotók: Eöri Szabó Zsolt

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

Klasszikusok a javából: Csehov, Brecht, Örkény, Bulgakov és Petőfi. Nagyszerű színészek, különleges rendezői víziók, látványos előadások láthatók a Nemzeti márciusi műsorán. Hobo koncerttel várja rajongóit, Berecz András a gyergyói dzsungelbe kalauzolja nézőit.

A kaukázusi krétakör

Bertolt Brecht háborús darabja – példázat a jóról

Az ország kormányzóját, Georgi Abasvilit a hatalomra törő Herceg megöleti, a várost pedig felgyújtják. A menekülő kormányzóné, Natella magára hagyja kisfiát, akit viszont a jószívű szolgálólány, Gruse vesz magához. Innentől kezdve saját gyermekeként neveli odaadón, vállalva minden nehézséget, és még azt is, hogy ezzel összetöri szerelme, Szimon Csacsava szívét. Azonban a háborút követően a kormányzóné visszatér, és önmagának követeli vér szerinti gyermekét. A feloldhatatlannak tűnő dilemma megoldását Azdakra, a közösség bírójára bízják, aki egy ősi próbatétel, a „kaukázusi krétakör” segítségével igazságot tenni a két asszony között.

Vajon mi az erősebb – a szeretet gyöngédsége vagy a vér szerinti kötelék joga? Lehet-e igazságot tenni a kétféle anyai szív között? Brecht népszerű darabja e fájdalmas erkölcsi kérdésekre keresi választ.

– Brecht darabjában polgárháború dúl, vérontás folyik. De mi nem úgy nyúlunk a háború témájához, mintha tudósítani akarnánk róla. Az előtérben valami más áll. Az a gondolat, hogy csak a jóság és a bölcsesség képes megmenti az embert. Erről szóló példázat *A kaukázusi krétakör* – mondja a darab grúz rendezője. Avtandil Varszimavili szerint minden emberben ott lakozik az ördög is. – De én nem az alantas ösztönökkel akarok foglalkozni, amik egy háborúban hatványozottan meg-

mutatkoznak. Tisztaság, szerelem, hűség, őszinteség – ezeket minden ember megéli élete során, és ezekről szólnunk úgy, hogy megmutatjuk, vannak helyzetek, amikor különösen nehéz ezek szerint élni. „Mily szörnyű kísértés a jóság!” – írja Brecht.

Ma is krízisben élünk, ezért a világban meglévő hiányról, a jóról kell szólnunk – fogalmaz a rendező: „Meggyőződésem, hogy egy alkotó embernek, egy színházi rendezőnek az a dolga, hogy a jóra törekvő embert mutassa meg. És így lehetséges, hogy a nézőket elvigyük a katarziszig.”

Bertolt Brecht

A kaukázusi krétakör

A magyar szöveget Nemes Nagy Ágnes és Garai Gábor fordításának felhasználásával Kozma András írta

Gruse Vacsnaдзе, konyhalány – KATONA KINGA | Szimon Csacsava, a palotaőrség katonája – BORDÁS ROLAND | Azdak, a falu jegyzője – TRILL ZSOLT | Georgi Abasvili, kormányzó – BERETTYÁN SÁNDOR | Natella, a kormányzó felesége – SZÁSZ JÚLIA | Bizergan Kazbeki / Gigi, ügyvéd / Beteg – FARKAS DÉNES | Lavrenti, Gruse bátyja / Öreg tejárús / Öreg paraszt / Fogadós – SZARVAS JÓZSEF | Salva, rendőr – KRISTÁN ATTILA | Gruse „anyósa” / Idős feleség / Menekült – SZÚCS NELLI | Joszif, Gruse „férje” / Gogi, a kormányzó adjutánsa / Orvos / Katona / Menekült / Fiala paraszt – HERCZEGH PÉTER | Szerzetes / Nagyherceg / Gazdag paraszt / Idős férj / Menekült – VARGA JÓZSEF | Arszen Kazbeki / Őrvezető / Menekült / Vendég – SZÉP DOMÁN | Fafej, közkaton / Lovászfű – KOVÁCS S. JÓZSEF | Aniko, Lavrenti felesége / Dajka / Szakácsnő / Parasztasszony / Grúzia anyácska / Menekült – SZILÁGYI ÁGOTA m. v. | Zsuzsuna / Fiala lány / Titkárnő / Komorna / Vendég / Menekült – MARTOS HANGA e. h. | Katona / Fiala paraszt / Vendég – MADÁCSI ISTVÁN e. h.

Díszlet: Mirian Svelidze // Jelmez: Natalia Kobahidze // Zene: Gia Kancseli // Dramaturg: Kozma András // Sógó: Sütő Anikó // Ügyelő: Dobos Gábor, Géczy István // Rendezőasszisztens: Kernács Péter

Rendező: AVTANDIL VARSZIMAVILI

Garai Gábor műfordításának felhasználását az UMPA Ügynökség engedélyezte.

mikor? hol?

március 12., 13. – 19 óra • Nagyszínpad

Hogy is volt és hogy is van?

Hobo-koncert a tízéves Nemzeti színházi tagság tiszteletére

Tíz évet lebúztam a Nemzeti Színházban, és ha most visszatekintek, nem tudok semmit felhozni mentségemre.

Játszottam nagy költők verseit, saját színpadi műveimet és dalaimat, Rolling Stones-ot, Doors-ot, Bob Dylant, Viszockijt, mint akárhol akármikor máshol. Soba senki nem cenzúrázott, minden műsoromat magam találtam ki, és színre is vibettem.

Semmit nem utasítottak vissza, sőt újabb bemutatóra készülök.

De akár a zenei világból, innen is kilógok, ám itt befogadtak. Remélem, ezt meg tudtam hálálni, és ezzel az esttel meg is köszönöm.

Életem mottóját itt, tőlük tanultam, vagyis nekik köszönhetem:

*„A szívem nem nehéz,
ha úgy halok meg,
hogy mindenki engem néz.”*

Szeretettel várok mindenkit ezen az esten, hol előadom művészetemet, mert az nekem van, ugyanis szerintük előadóművész vagyok.

Tisztelettel: Hobo

HOBO ÉS A NEMZETI

Hobo 2013 óta a Nemzeti Színház társulatának tagja, és számos előadást játszott és játszik.

Jelenleg is műsoron lévő produkciónk: *Tudod, hogy nincs bocsánat* – József Attila-est (2013) • *Halj meg és nagy leszel!* (2015) • *A föltámadás szomorúsága* (2014) • *Hé, Magyar Joe!* (2018).

Korábbi előadások: *Ballada a két sebzett hattyúról* (2013–2019) • *Farkashajszja* (2018–2018) • *A Gulag virágai* (2016–2022) • *Vadászat* (2021).

70 éves születésnapj életműkoncertek sorozata: *Úton lenni boldogság* • *Szimfónia az ördöggel* • *Középeurópai Hobo Blues* • *Oly sokáig voltunk lenni* • *Kopaszkutya, Vadászat* • *Requiem a bluesért* (2014–2015) • *Lassú vonat* – Bob Dylan (2017) • *Kiskarácsonyi koncert* (2022)

Hogy is volt és hogy is van?

mikor? hol?

március 1. – 19 óra • Nagyszínpad

Fel a medvére, a fa nem játék!

Berecz András ének- és mesemondó estje –
tisztelet Hazug Pistának és Szamár Jóskának

Az énekes, mesemondó most a hangyász vérmedvék szokásainak leírása ürügyén fordítja ki a világot, hogy rejtekébe pillantsunk. Pincét ás, hogy tornyot emeljen. Nyílveszeit, szavait most is kéjjel húzza hátra, hogy azok, legalább mire a só megnyüvesedik, láthatárig repüljenek. Berecz még tudja a feledésbe merülő dzsungeltörvényt: ha medve hátára hulltál, a fület szorítsd meg jónyugodtan, lép az úgy, mint a huszárló. Az is az emlékei közt van, hogy jobb így, medvegelve száguldozni – mintha a nyakadba makkfa dőlné – vitézül!

A mesék nagy része abból a gyergyói dzsungelből származik, melyről egy gyergyószentmiklósi általános iskolai dolgozatban ez áll: „A dzsungel: az az erdő, ahová emberi kéz a lábát még nem tette be.”

BERECZ-ESTEK A NEMZETIBEN

Mezei satu (2022) • *Isten bolondja* (2019) • *Síp és lant – tisztelet Arisztotelésznek* (2019) • „Szép népekkel hadakozik” (2019) • *Teremtés* (2018)

Berecz András – aki 2014 óta rendszeresen fellép a Nemzetiben, 2020 óta a társulat tagja – a vándor szerepét alakítja a *Csíksomlyói passió* (2017) című előadásban.

Fel a medvére, a fa nem játék!

mikor? hol?

PREMIER: március 8. – 19 óra • Nagyszínpad

A Mester és Margarita

Bulgakov mágikus regényének színpadi varázslata

– A regényben – és az előadásban is – Moszkva 30-as évekbeli mindennapjaiba csöppenünk, de hamarosan megjelenik a mágia, aztán egy elmegyógyintézetben találjuk magunkat, és a „valóság” Jézus Krisztus és Poncius Pilátus történetével keveredik. A moszkvai-bulgakovi világból a rendszer nyomasztó voltának a megmutatása a fontos – mondja Aleksandar Popovski, *A Mester és Margarita* rendezője. – Az előadást megszabadítottuk a „kommunista” vonaltól. Ma a liberális kapitalizmus rendszerében olyan világban élünk, amelyben sok a félelem, a frusztráció. A nézők fel fogják ismerni a rendszert, és benne önmagukat.

– A regénynek, amelynek a címében a Mester és Margarita szerepel, a főszereplője leginkább Woland. Számomra azért érdekes figura, mert nem maradéktalanul sötét jellemként gondolok rá – magyarázza a rendező. – Igaz, hogy fekete mágiát űz, és egy sor rettenetes dolgot művel Moszkvában, de Bulgakov történetében az a fontos számára, hogy a Mester végül befe-

jezze a regényét, és újra egymásra találjanak Margaritával. Az ördög végül persze újra összekuszálja a szálakat, de az már egy másik történet...

– A Mester a bolondok házában van, ahová önként vonult be, hogy ezzel megóvja szerelmét és a készülő regényét a rendszer rájuk leselkedő veszélyeitől. A férfi itt kezd el mesélni egy nőről, akivel véletlenül ismerkedett meg, akivel egyetlen pillanat alatt egymásba szerettek. Amíg a férfi mesél, megtudjuk, hogy Margarita reményét veszítve égen-földön keresi. Amikor megjelenik Woland, a nő számára világossá válik, csak ez az ördögi alak fogja neki visszaadni a férfit, csak így mentheti meg a Mestert és a zseniális regényt.

A regényt olvasva könnyedén váltunk idősíkot, helyszínt, gond nélkül repülünk képzeletünkben Margaritával Moszkva felett Woland kísérteties báljára. Ez a szabad átjárás időn és téren, a váltások a valóság és az irreális között a színpadon is megvalósulnak. Hogy miként? Azt látni kell!

Trill Zsolt, Szász Júlia

Mihail Bulgakov

A Mester és Margarita

Fordította: Szöllősy Klára

A Mester – TRILL ZSOLT | Margarita – KATONA KINGA / SZÁSZ JÚLIA | Woland – BORDÁS ROLAND
| Korovjov – KOVÁCS S. JÓZSEF | Azazello – RÁCZ JÓZSEF | Behemót – SZÉP DOMÁN | Hella – BARTA ÁGNES | Berlioz, Rimszkij – KRISTÁN ATTILA |
Ivan – MÉSZÁROS MARTIN | Stravinskij, Kajafás – SCHNELL ÁDÁM | Jesua – BERETTYÁN SÁNDOR
| Pilátus – RÁTÓTI ZOLTÁN | Sztjopa – SZARVAS JÓZSEF | Varenuha, Rjuhnin – TÓTH LÁSZLÓ |
továbbá: Badics Luca, Barna Lili, Jambrovics Viktória, Virga Tímea, Marcell Márton, Székelyi Dániel, Szigeti Bálint, Tóth Nikolett, Vrabecz Botond

Díszlet: Numen for Use // Díszlettervező-asszisztens: Riederauer Dóra // Jelmez: Jelena Prokovic // Színpadi adaptáció: Nejc Gazvoda // Zeneszerző, dramaturg: Verebes Ernő // Színpadi mozgás: Hoffmann Luca

Rendező: ALEKSANDAR POPOVSKI

mikor? hol?

március 28. – 15 óra • Nagyszínpad

Udvaros Dorottya, Blaskó Péter

„E groteszk történet főhőse özvegy Orbán Béláné, s a darab valójában az ő véget nem érő vitája, szájaskodó, alakoskodó, még a hazugságtól sem visszariadó pörlekedése mindenkiével, aki körülveszi: a lányával, a szomszédnőjével, Paulával s legfőképpen az ő München közelében élő néjével, Gizával. Körömszakadtáig harcol, hogy zűrzarvaros, értelmetlen és reménytelen szerelmét ráerőszakolja a világra. Megvan benne minden, amire az ember képes: egy piaci kofa nagyszájúsága és egy görög tragika fensége. Mit is tehetne más? Orbánné a természet törvényei ellen harcol, mert semmibe veszi az öregséget, és hadat üzen a halálnak” – írta Örkény István a *Macskajáték* című tragikomédiája elé.

– A szerelemtől ez a hölgy, aki már hatvan fölött van, egyszer csak elkezd úgy viselkedni, mint egy kamasz lány, és ebben van valami fájdalmasan szép. Nem szirupos történet, Örkény

Macskajáték

Örkény István tragikomédiája –
Orbán Béláné harca a világgal

bölcs humora szövi át – mondja Udvaros Dorottya, aki Orbánné alakítja a Nemzeti Színház előadásában.

Szász János rendező szerint, ha az ember mindig beletörődne abba az élethelyzetbe, amiben van, és megelégedne vele, akkor semmi nem változna, és nem is hinne abban, hogy változhat még az élete. – Ez fontos. A darab szerint megéri nyugtalannak lenni és nem elfogadni a dolgokat. Legfeljebb eljön a kijózanodás pillanata ebben az örült versenyfutásban. Orbánné folyton rohan, és a végére bizony elfárad. Rá kell jönnie: lehet, hogy ez volt az utolsó esélye az életben, hogy még egyszer valami fontos történjen vele...

A *Macskajáték* először regényként jelent meg 1965-ben. A színpadi változat ősbemutatója 1971-ben Szolnokon volt, pár hónap múlva pedig a Pesti Színházban került színre, Sulyok Mária és Bulla Elma főszereplésével. Mindkettő rendezője Székely Gábor volt.

A *Macskajáték* a Nemzeti Színházban kiváló művészek jutalomjátékára teremt alkalmat, és igaza van ezúttal is Sulyok Mária jövődőlésének: „a *Macskajáték* talán mást jelent majd, megváltozhat a darab hangvétele, üzenete is, de a siker nem pártol el tőle. Orbánné mindannyiunkat túlél.”

Örkény István

Macskajáték

Orbánné – UDVAROS DOROTTYA | Giza – GYÖNGYÖSSY KATALIN m. v. | Egérke – NAGY MARI | Csermlényi Viktor – BLASKÓ PÉTER | Paula – TÓTH AUGUSZTA | Illus, Orbánné lány – SZILÁGYI ÁGOTA m. v. | Józsi, Orbánné veje – SZÉP DOMÁN | Cs. Bruckner Adelaida – TÍMÁR ÉVA m. v. | Pincér, Schwester – FÜLÖP TAMÁS m. v.

Díszlet: Vereckei Rita // Jelmez: Szakács Györgyi

Rendező: SZÁSZ JÁNOS

mikor? hol?

március 14., 28. – 15 óra • Gobbi Hilda Színpad

A mű a Proscenium Szerzői Ügynökség engedélyével kerül előadásra

Három beregszászi darab

A Tóték, Csehov három egyfelvonásos komédiája és A helység kalapácsa – a beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház (a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház) három előadása is látható decemberben a Nemzeti Színházban. A nehéz helyzetben lévő társulat két klasszikusa a 2004 óta játszott Örkény-darab és az 1997 óta műsoron tartott Csehov-mű. A helység kalapácsa pedig a társulat legújabb munkája, amely a háború elől menekülve már Budapesten, a Nemzeti Színházban született.

Tóték

A háború tombolása közepette az idilli Mátraszentannán élő Tót családhoz egy nap beállít az orosz fronton harcoló fiuk parancsnoka. Az őrnagy idegzetét súlyosan megrongálták a harctéri hónapok, ezért Tótnál töltené kéthetes szabadságát. Ám hogy addig se télenkedjenek, dobozolásra kényszeríti a családot. És Tóték éjjel-nappal dobozolnak, hogy a vendég kedvében járjanak. Abban reménykednek, hogy a fiuk az őrnagy jóindulatának köszönhetően kedvezményekben részesül a fronton. Tóték egyre fogyó lelkesedéssel dobozolnak, végül megölik az őrnagyot, nem is sejtve, hogy áldozatuk is, a gyilkosság teljesen hiábavaló – és abszurd. A falu postása ugyanis nem kézbesíti ki a rossz hírt közlő leveleket, így azt sem, ami-ben a Tót fiú halálhíre áll...

Örkény István

Tóték

Őrnagy – TRILL ZSOLT | Tót – TÓTH LÁSZLÓ | Tótné – SZŰCS NELLI | Ágika – POLYÁK ANITA e. h. | Postás – RÁCZ JÓZSEF | Tomaji plébános – SÓTÉR ISTVÁN | Cipriáni professzor – FERENCI ATTILA | Gizi Gézáné – BÉRES ILDIKÓ | A lajt tulajdonosa – VARGA JÓZSEF | Lőrincke – SZABÓ IMRE | Elegáns őrnagy – IVASKOVICS VIKTOR | továbbá KRISTÁN ATTILA, GÁL NATÁLIA, OROSZ MELINDA, VASS MAGDOLNA, OROSZ IBOLYA

rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

mikor? hol?

március 14. – 19 óra • Nagyszínpad

Csehov egyfelvonásos komédiái

A medvében Szücs Nelli finoman, bájosan formálja meg a be-zárkózott, már-már „éhez”, fiatal özvegyet. Sóhajtása, gyásza hamis, mégis meglepő, amikor a nőiesen bizonytalan, majd sértetten hideg naiva amazonként „leteríti a medvét”. Varga József súlyos medvéje mellett Trill Zsolt vén lakája bölcs bohóc. *A dohányzás ártalmasságáról* című monológban egy szűk frakkban feszengő figura lép komoly tudálékossággal „hallgatósága” elé. A közönség idült röhögése egyre fájdalmasabbá válik: a nevetséges papucsférj helyett egyre inkább a rettegő kisember mind szánandóbb lényét látjuk, aki végül fellázad... *A Leánykérésben* Orosz Melinda egy sürgősen kiházásítandó csúnyácska vénlányt alakít: a finomkodó, szelíd és udvarias házikisasszony gyorsan éles nyelvű boszorkánnyá, hisztérikus bögömasinává torzul. A megrettent és menekülő kérő szerepében Tóth László, az apáéban Trill Zsolt brillírozik.

Anton Csehov

Egyfelvonásos komédiák

A MEDVE – SZÜCS NELLI, VARGA JÓZSEF, TRILL ZSOLT

A DOHÁNYZÁS ÁRTALMASSÁGÁRÓL – TRILL ZSOLT

LEÁNYKÉRÉS – TRILL ZSOLT, OROSZ MELINDA, TÓTH LÁSZLÓ

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

mikor? hol?

március 24. – 19 óra 30 • Kaszás Attila Terem

A helység kalapácsa

A helység kalapácsa Petőfi Sándor komikus eposza nemcsak a műfaj paródiája akart lenni, hanem a korszak dagályos és cikornyás költészeti divatját és a nemzetieskedést is gúnyolta. Humorára, iróniájára, a szellemes szószaporítások groteszk képei és parádés hexameterek álpatetikus hangvétele ma is eleven és szórakoztató. A mű minden bája és humora mellett ez az előadás a beregszászi társulatról is szól. Arról, hogy a színház kapaszkodó, a túlélés eszköze. Nem hangolják át Petőfi művét, játékos, szabad színházat kínálnak, de abból indítanak, hogy a beregszászi társulatnak a tagjai a háború miatt most itt ülnek bőrdnjeiken, és nem lehetnek otthon...

Petőfi Sándor

A helység kalapácsa

szereplők: SZABÓ IMRE, GÁL NATÁLIA, CSÉKE ADRIENN, MÓNUS DÓRA, SÓTÉR ISTVÁN, SZILVÁSI SZILÁRD, JAKAB TAMÁS e. h., FERENCI ATTILA, FORNOSI D. JÚLIA, Ifj. VIDNYÁNSZKY ATTILA, SÉRA DÁNIEL, OROSZ IBOLYA, OROSZ MELINDA, VASS MAGDOLNA

rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

mikor? hol?

március 30. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

március 31. – 15 óra • Gobbi Hilda Színpad

| fotók: Javier Naval

A spanyol Hamlet Budapesten

Declan Donnellan és Nick Ormerod – Az élet álom alkotói

Mitől aktuális a barokk spanyol dráma klasszikusa? Mi a különbség a film és a színház között? Miben rejlik a színházi olimpia sajátossága – ezekről is kérdeztük a MITEM-re Madridból érkező Az élet álom című előadás brit alkotóit. Declan Donnellan rendező és Nick Ormerod díszlet- és jelmeztervező legújabb előadása arról is szól, hogy vajon különbséget tudunk-e tenni álom és valóság között?

Annak ellenére, hogy rokon művészeti ágként emlegetjük őket, kevés rendező tud kiteljesedni a film és a színház világában is. Milyen hatásra kalandoztak először a mozi világába?

DECLAN DONNELLAN: Mindig is izgatott bennünket a film világa, 1992-ben készítettük el a *The Big Fish* című rövidfilmünket. A mozi világához egy felkérésre fordultunk. Guy de Maupassant *Bel Ami* című regényének filmadaptációjával bíztak meg minket, de mire mi csatlakoztunk a produkcióhoz, az már jól elő volt készítve, hiszen a forgatókönyv és a forgatás körülményei már biztosítottak voltak. Ez számunkra nagy köny-

Calderon: **AZ ÉLET ÁLOM**

rendező: **DECLAN DONNELLAN**

A **Cheek by Jowl** nemzetközi társulat előadása, együttműködők: **Compañía Nacional de Teatro Clásico** (Madrid), **LAZONA** (Madrid), **Barbican** (London), **Scène Nationale d'ALBI** (Tarn)

mikor? hol? | június 2., 3. – 19 óra • Nemzeti Színház, Nagyszínpad

Tízben a kilenc. Ez nem
számтанfeladvány,
hanem fesztiválképlet:
a magyarországi
10. Nemzetközi Színházi
Olimpia főprogramját
a 9. Madách Nemzetközi
Színházi találkozó, a MITEM
jelenti. Álom-e az élet?
Mit érdemes megnézni
a gazdag MITEM kínálatból?
Mivel készülnek az
alternatívok és az amatőrök
az olimpiára?

DECLAN DONNELLAN:

Az igazi művészet mindig
vissza tud vezetni ben-
nünket a valósághoz. Az
emberi természet nem
változik, csak a technológia.
Ez utóbbi persze félelmetes
perspektívákat tud nyitni.

nyebbséget jelentett, hiszen egy film előkészületei általában
másfél évet vesznek igénybe. A filmünkben Budapest játszotta
Párizst, és bár a forgatás alatt nem volt módunk megnézni a ma-
gyar fővárost, ismerjük, hiszen jó néhány alkalommal jártunk
már Ascher Tamás és Zsámbéki Gábor rendező barátaink meg-
hívására Magyarországon.

**Elsősorban a színészi játékról beszélünk, amikor a két műfajt
hasonlítjuk össze. Mi a legfontosabb különbség színházi és
filmnyelv között?**

DECLAN DONNELLAN: Utálom felnagyítani ezt a kü-
lönbséget, mert az eltérések ellenére mindkét műfajnak ugyanaz
a lényege: a megelevenítés. Ez az azonosság sokkal fontosabb,
mint a film és a színház sajátosságaiból fakadó apróságok.

**A nemrég magyarul is megjelent Színész és célpont című
könyvében olyan könnyed stílusban fogalmaz a színészetről,
mintha egy színész írta régi tapasztalatairól a naplójában.
Több évtizedes megfigyeléseinek eredményét olvashatjuk
a könyvben, vagy megjelenés előtt beszélgetett színészekkel?**

NICK ORMEROD:

A színházi olimpia az
emberiség nagy ünneplése,
ahol megmutatkoznak
közös értékeink. Támogat-
nunk kell egymást, mert
a tömegszórakoztatás korát
nehezen éli túl a színház.

DECLAN DONNELLAN: Kizárólag a saját megfigyeléseimre támaszkodtam. Egy darab színpadra állítása helyett jóval inkább arról szól, hogy miben rejlik a színészi játék varázsa. Rendezőként bizonyos értelemben felelősséggel tartozunk a színészeink iránt, és ezért nem kerülhetjük meg a színészi játékkal kapcsolatos kérdések átgondolását. A színész időről időre segítségre szorul, és meg kell próbálni megtalálni ennek a módját. Már csak azért is kell az alakításon és a színészi feladaton gondolkoznunk rendezőként, mert adódhat úgy, hogy a színészen a közös játék segíthet egy adott pillanatban. Azt hiszem, minden emberi lény színész. Ahogyan idősebbek leszünk, ez csak egyre jobban fejlődik. Ez az egyik legnagyobb felfedezés az életünkben, és Shakespeare meglehetősen fiatalon megragadta ezt. Calderonra és a művére utalva: az élet szerintem nem álom! Az egyetlen elérhető „működési mód”, ha az

Az *élet álom* rendezője, DECLAN DONNELLAN 1953-ban született. Önmeghatározása szerint származását tekintve ír, neveltetésében angol, kultúrájában európai. Az 1981-ben Nick Ormeroddal közösen alapított Cheek by Jowl társulat művészeti vezetője, társigazgatója. Több mint negyven produkciót hoztak létre, hat földrész összesen több mint négyszáz városában tartva előadásokat. A legnagyobb teátrumokban dolgozott: National Theatre (London), Royal Shakespeare Company (Stratford-upon-Avon), Avignoni Fesztivál, Kis Drámaszínház (Szentpétervár), West End (New York). Rendezett operát a Salzburgi Ünnepi Játékokon és balettet a moszkvai Bolsojban. Életművéért a rendező számos elismerésben részesült: Sztanyiszlavszkij-, Arany Maszk-, Arany Oroszlán-, Nagy Károly-díj. A *Színész és cél-pont* című könyvét 2000-ben írta a moszkvai Színművészeti Akadémia felkérésére, azóta tizenöt nyelvre fordították le.

életünket az alakítás irányítja. Ez nem azt jelenti, hogy az életben hazudunk, ahogyan a színészi alakítás sem hazugság! Az édesanyánktól úgy tanulunk, hogy utánózni kezdjük, hogyan is kell élni, a hangját, a mozdulatait, a játékait. Ha elsajátítjuk a szabályokat, „színpadra állhatunk”. Veszélyesnek tartom az igazmondás és a színészi játék közötti szembeállítást. Hazudni nem jó dolog, de az alakítás az emberi létezésünkől fakad.

Decemberben volt Calderon drámájának, Az élet álomnak a nagy sikert hozó bemutatója Madridban. Ez az előadás látható majd a Színházi Olimpián. Hogyan esik egy brit alkotópáros választása egy klasszikus spanyol drámára?

NICK ORMEROD: Amikor kiválasztunk egy darabot, nem azért tesszük, mert van egy koncepciónk, és tudjuk, hogyan is fogjuk színpadra állítani. Ebben az értelemben nem intellektuális koncepcióval közelítünk a munkánkhoz. Azért választunk ki egy-egy szöveget, mert szeretjük, s mert van egy előérzetünk vele kapcsolatban. A 17. századi Calderon drámájának gazdagsága és titka lassan enged közelebb magához. Ezzel együtt annyit már előre tudhattunk, hogy ezzel a szöveggel nem vállalunk nagy kockázatot, hiszen ez Calderon legjobbat játszott darabja Angliában, mondhatjuk, hogy a spanyol *Hamlet*. Vagyis bátran támaszkodhattunk rá. Tele van meglepetésekkel. Azt hiszem, ez a darabválasztásunk kulcsa: olyan szövegekkel szeretünk foglalkozni, amelyekről azt reméljük, hogy meglepnek bennünket.

A darab főhőse Segismundo királyfi, aki a teljes elzártságból és jogfosztottságból egymás után kétszer is a hatalom csúcsára jut. Az álom és valóság, a kételyek között hányódó drámai hős története sokféle értelmezésre ad lehetőséget. Mi foglalkoztathatta Calderont ebben a témában, és mi az izgalmas ebben korunkban?

DECLAN DONNELLAN: Bennünket az izgat Calderon történetében, ami örök emberi: márpedig a virtuális valóság mindig velünk volt. A képzeletünknek köszönhetően mindig is találtunk egy kijáratot egy másik létforma felé. Érdekes módon az igazi művészet mindig vissza tud vezetni bennünket a valósághoz. Az emberi természet nem változik, csak a technológia. Ez utóbbi persze félelmetes perspektívákat tud nyitni. De a valósággal való kapcsolatunk meglehetősen „érintőleges”. A világot álmodjuk, de időnként felpofoznak bennünket, és ilyenkor fel kell ébrednünk. Talán nem az álom a legjobb hasonlat annak a megragadására, ahogyan az életünket elgondoljuk. Olyan világ vesz körbe minket a fogyasztói társadalomban – a reklámok révén –, amely az örökkévalóság ígéretével kecsegtet bennünket. Calderon álmvilága ebből a szempontból nagyon is aktuális és kortárs. Az álom és valóság közötti elbizonytalanodás viszont történetileg is indokolható Calderonnál és kortársánál, Shakespeare-nél: fél évszázaddal a felvilágosodás előtt éltek és alkottak. A felvilágosodás sok mindent adott nekünk, de sok mindent el is vettünk.

Angolként spanyol színészeket instruálnak, ez nem okoz nehézséget?

DECLAN DONNELLAN: A nyelvi különbségesség nem igazán befolyásolja a munkánkat, hiszen minden nyelv egyfajta hazugság, és minden szó „áruló”. Az emberi kommunikáció jóval kifinomultabb az írott szavaknál. A szó meglehetősen modern „technológia”, az ember egészen jól kommunikált a szavak előtti korokban is. Ahogyan a hazugságvizsgáló, mi sem csupán a szavakkal, hanem egy sor jóval emberibb eszközzel kommunikálunk. Ebben rejlik a színház varázsa – és ebben különbözik a mozitól –, hogy egy térben vagyunk a játzókkal, és így közvetlenül tudjuk venni ezeket a metakommunikációs jeleket. Érezzük például a színészek szagát – rengeteg üzenetet tudunk így fogadni. Ironikus, hogy a szavak valójában sokszor elválasztanak egymástól, legalábbis megszűrjük az egymásnak küldött üzeneteinket.

Több színházi olimpián jártak már az előadásaikkal, miben különbözik ez a színházi találkozó a többi színházi fesztiváltól?

NICK ORMEROD: A színházi olimpia az emberiség nagy ünneplése, ahol megmutatkoznak közös értékeink, amelyeket a virtuális valóság erőteljesen veszélyeztet. Támogatnunk kell egymást, mert a tömegszórakoztatás korát nehezen éli túl a színház.

LUKÁCSY GYÖRGY

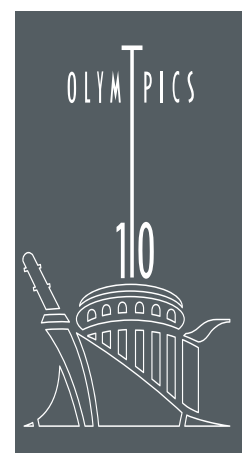

szinhaz.org

BŐVÜLŐ KÍNÁLAT

A Színházi Olimpia
weboldalán –
szinhaz.org –
megtekinthető
a folyamatosan
bővülő program.
A Madách
Nemzetközi
Színházi Találkozó
eseményeiről
a mitem.hu oldalon
tájékozódhatnak.

mitem.hu

Mit nézzünk a MITEM-en?

A Nemzeti Színház művészeit kérdeztük:
mit ajánlanak a Madách Nemzetközi Színházi Találkozó,
a MITEM 2023-as kínálatból?

BERETTYÁN NÁNDOR

Kíváncsi vagyok az *Elektra* című előadásra Suzuki Tadashi rendezésében, akinek az alkotói szemléletéről már rengeteget hallottam, de még sosem láttam előadását. Izgalmas, hogy egy japán alkotó hogyan nyúl egy ennyire európai történethez. Szeretném megnézni a mexikói előadásokat is, különösen az *Emiliano Zapata asszonyait*. A spanyol kultúrkör már önmagában érdekel, láttam is számos spanyol nyelvű előadást, de Mexikóból érkezőt még soha. A tavalyi Novarina-rendezése után nagyon várom Jean Bellorini új munkáját, *Az öngyilkost* – egy igaz szovjet tragikomédia kortárs francia felfogásban.

Hugo von Hofmannsthal, Szophoklész

ELEKTRA

rendező: SUZUKI TADASHI

SCOT – Suzuki Társulat | Toga, Japán

mikor? hol?

április 25., 26. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

Conchi León

EMILIANO ZAPATA ASSZONYAI

rendező: CONCHI LEÓN

Mexikói Nemzeti Színház Társulata |
Mexikóváros, Mexikó

mikor? hol?

május 8. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

Nyikolaj Erdman

AZ ÖNGYILKOS, SZOVJET VAUDEVILLE

rendező: JEAN BELLORINI

Théâtre National Populaire |
Villeurbanne, Franciaország

mikor? hol?

június 13. – 19 óra • Nagyszínpad

SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ

Nagyon várom az *Ifjú barbárok* című előadást ifj. Vidnyánszky Attila rendezésében, akivel magam is többször dolgoztam, és akinek az előadásai mindig izgalmasak. Ráadásul maga a téma, Kodály Zoltán és Bartók Béla élete is rendkívül érdekel. Kinéztem magamnak a *Hajtsd ekédet a boltak csontjain át* című darabot: egy kortárs lengyel Nobel-díjas író műve egy angol társulat előadásában – különlegesnek ígérkezik. Emellett teljes szívemből ajánlom mindenkinek a *Slava's Snowshow*-t, mert nézőként egyszerre sírhatunk, nevetgetünk és válhatunk ismét gyermekké.

IFJÚ BARBÁROK

Bartók Béla és Kodály Zoltán életéből inspirálódva, Vecsei H. Miklós szövege és a társulat improvizációi alapján

rendező: IFJ. VIDNYÁNSZKY ATTILA

Kolozsvári Állami Magyar Színház (Románia) és Gyulai Várszínház (Magyarország) koprodukciója

mikor? hol?

április 19., 20., 21., 22. – 19 óra
Gobbi Hilda Színpad

Olga Tokarcuk regénye alapján

HAJTSAD EKÉDET A HOLTAK CSONTJAIN ÁT

rendező: SIMON McBURNEY

Complicité | London, Anglia

mikor? hol?

május 16., 17. – 19 óra • Nagyszínpad

SLAVA'S SNOWSHOW

rendező: SLAVA POLUNIN

A G.A.A.P. Ltd szervezésében | London, Anglia

mikor? hol?

június 16., 17., 18. – 19 óra
június 17. és 18. – 15 óra • Nagyszínpad

TÓTH AUGUSZTA

Ibsen nyomán

NÓRA

rendező: THEODÓROSZ TERZOPULOSZ

Attisz Színház | Athén, Görögország

mikor? hol?

április 16., 17. – 19 óra • Nagyszínpad

A Színházi Olimpia keretében az idei MITEM minden eddiginél színesebb és gazdagabb programot kínál. Kíváncsian várom a *Macbethet* Ratan Thiyam rendezésében, mert érdekel, hogy egy indiai rendező hogyan állítja színpadra Shakespeare művét. Mindenképpen megnézem a mexikói Nemzetiből érkező *A fundamentalista* című előadást, amelyet egy kortárs finn drámából az a spanyol Ignacio García rendezett, akivel *A kertész kutyájában* nemrég együtt dolgoztam a Nemzetiben. Ibsen *Nórája* is izgalmasnak ígérkezik a görög Theodorosz Terzopulosz rendezésében, és még számtalan izgalmas előadást tudnék ajánlani...

Shakespeare műve alapján

MACBETH

rendező: RATAN THIYAM

Chorus Repertory Theatre | Imphal, India

mikor? hol?

május 3., 4. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

Juha Joleka

A FUNDAMENTALISTA

rendező: IGNACIO GARCÍA

Teatro de Babel | Mexikóváros, Mexikó

mikor? hol?

május 6. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

Jelenet a Matern című előadásból – CSET Fesztivál, Jurányi Ház | fotó: Raluca Urcana

Aktuális kérdések és visszatérő vendégek

Alternatív műhelyek a Színházi Olimpián

A Jurányi Ház a család, az egyén és a társadalom szavak kezdőbetűit rejtő CSET Fesztivállal, a Bethlen Téri Színház a Vendégváró Fesztivállal csatlakozik a 10. Színházi Olimpiához. A két alternatív színházi műhely vezetőit programjaikról és arról kérdeztük, miért tartják fontosnak ezt a világszínházi eseményt.

– Őszintén szólva még vegyes érzelmeim vannak a Színházi Olimpiával kapcsolatban – veti fel Rozgonyi-Kulcsár Viktória, a Jurányi Házban megvalósuló CSET Fesztivált szervező FÜGE (Függetlenül Együtt Közhasznú Egyesület) elnöke. – Az olimpia nekem valaminek az ünneplése, koronája, és ebben a vérzivataros, recessziós időben nehezen tudok az önfeledt örömről gondólni.

RITKA LEHETŐSÉG

– Közben meg tudom, hogy ilyen lehetőség ritkán adódik egy ország életében. Mégis nagy kérdés, hogy most van-e itt az ideje egy ilyen költségvetésű rendezvénynek, amikor milliárdokat

kell elvonni akár csak a kultúra területétől is. Ugyanakkor meg úgy gondolom, ha van egy ilyen országos előadó-művészeti esemény, akkor abban minden hangot, minden értéket, minden tehetséget meg kell mutatni, amelyek és akik jelenleg meghatározó közösségei, alkotói a hazai színházművészetnek. Lehetőséget kell adni nekik, hogy találkozzanak azokkal a nemzetközi projektekkel és művészekkel, akikkel hosszú távon is közös utakat járhatnak. Az olimpia nekem, ha lefejték róla minden ambivalens érzést: a találkozások, a valós párbeszéd, a határon átnyúló kapcsolódási lehetőségek színtere lehet.

– A 10. Színházi Olimpia lehetőséget ad a határainkon túli magyar színházi műhelyeket bemutató Vendégváró Fesztivál

ALTERNATÍVOK ÉS AMATŐRÖK

AZ OLIMPIÁN

A 10. Színházi Olimpián fontos szereplők az alternatívok, akik a társadalmi kérdésekre koncentrált témákkal, előadásokkal és fesztivállal várják a közönséget. Az amatőrök és a diákszínjátósok is nemzetközi találkozókat tartanak – az ő számukra a színház a játék és az együttléti örömet jelenti. A két szcena képviselőit kérdeztük.

Rozgonyi-Kulcsár Viktória: Ha van egy ilyen országos előadó-művészeti esemény, akkor abban minden hangot, minden értéket, minden tehetséget meg kell mutatni, amelyek és akik jelenleg meghatározó közösségei, alkotói a hazai színházművészetnek.

Fotó: Dömölky Dániel

Szögi Csaba: Ahogy az ókori olimpiákon csak a legmagasabban képzett, a kalokagathia, vagyis az erkölcsi jóság és a szépség együttes eszményének megfelelő versenyzők vettek részt, a színházi olimpián is csak színvonalas, szakmailag igényes előadások szerepelhetnek.

Fotó: Lakatos László János

vál idei programjának kibővítésére is – mondja Szögi Csaba, a Vendégváros-sorozatot szervező Bethlen Téri Színház artmenedzsere, aki szerint a színházi olimpia esetében is követendő példa a tiszta eszközök használata, a játék szellemének tisztelete. Ahogy az ókori olimpiákon csak a legmagasabban képzett, a kalokagathia, vagyis az erkölcsi jóság és a szépség együttes eszményének megfelelő versenyzők vettek részt, a színházi olimpián is csak színvonalas, szakmailag igényes előadások szerepelhetnek.

CSALÁD, EGYÉN, TÁRSADALOM – CSET

A CSET Fesztivál kapcsán Rozgonyi-Kulcsár Viktória elmondta, elsősorban a társadalmi kérdések iránt érdeklődő és a bennünket körülvevő világ aktuális kérdéseire fogékony nézőkre számítanak, akik szeretnék velük együtt gondolkodni. Természetesen igyekeznek minden korosztályt megszólítani, fontos számukra, hogy mindenki megtalálja náluk, a Jurányi Házban rendezett programokon a neki való kulturális élményt.

Az FÜGE 2021-ben Anyacsak1 címmel rendezett már egy minifesztivált, ahol a színházi előadások, beszélgetések, műhelyfoglalkozások a szülővé válás témáját járták körül – tabuk nélkül. Ennek az eseménynek egyfajta folytatása a mostani CSET Fesztivál, kitágítva a perspektívát nemcsak témáját tekintve, hanem az olimpia keretében földrajzilag is. A család, egyén, társadalom összefüggései kapcsán a következőképpen fogalmazta meg Rozgonyi-Kulcsár Viktória a fesztivál programjának lényegét:

– Az egyén helyzete egy adott mikrokörnyezeten, a családon belül, az onnan hozott gyökerek, tradíciók és berögzülések, amelyek aztán befolyásolják a makrokörnyezetbe, társadalomba történő beilleszkedést, közéleti szerepvállalást is.

Ennek megfelelően olyan színházi előadásokat láthat majd a közönség a Jurányi Házban, amelyek alkalmat adnak a CSET Fesztivál témáinak továbbgondolására, megvitatására.

MI LESZ A CSET-EN?

Ki ölte meg az apámat címmel – Szenteczki Zita és Kovács Domokos rendezésében – készül egy ősbemutatójuk közösen az Európai Szabad Művészek Egyesületével. Az előadás Édouard Louis önéletrajzi regénye alapján készül, amely emléktörődékeken keresztül mutatja be az író és édesapja kapcsolatát: küzdelmeiket egymással, egymás megértéséért és elfogadásáért. Intim történet, mégis a politikai környezet és a hatalom társadalmi felelősség kérdése áll a középpontban. Szintén koprodukcióban valósul meg a szombathelyi Weöres Sándor Színházzal a *Kutyabaj* című premier Horváth János Antal rendezésében. A darab a fiatalkorúak börtönében játszódik, ahol a fiúk, akik maguk is gyerekek még, már az apaságra készülnek. Samuel Bailey díjnyertes darabja egy szívbemarkoló történet rengeteg humorral azokról a fiatalokról, akiket a társadalom hiába zár ki magából, egy új élet lehetőségével térhetnek majd vissza. Szalontay Tünde saját személyes történetén keresztül mesél az örökbefogadás nehézségeiről. A Vigszínház *Béranyák* című produkciója Czukor Balázs rendezésében szintén olyan

Jelenet a Vígyszínház Béranyák című előadásából - CSET Fesztivál, Jurányi Ház | fotó: Gordon Eszter

társadalmi témát tesz láthatóvá, amely létezik, de nem nagyon látszik, viszont rengeteg problémát fölvet. Anya csak egy van – vagy mégsem?

A külföldi produkciók közül Rozgonyi-Kulcsár Viktória kiemelte a *Matern* című román vendéjátékot. Az előadás alkotói arról adnak – saját tapasztalat alapján – számot sok humorral, hogy miközben az anyaságot a nők életének kíváncsok szakaszának tekintik, gyakran idealizálják, a társadalomban tabu marad sok nehézség, amelyekkel szembe kell nézniük a hétköznapiakban, kapcsolataikban és anyagilag is. A *La Fracture* című francia produkció szintén személyes történetből indul. Egy fiatal alkotó az apjához való viszonyán keresztül identitásról és nemzedékeken átívelő traumákról gondolkodik.

A színházi előadások mellett lesznek zárt műhelyfoglalkozások és nyilvános beszélgetések az alkotókkal, meghívott előadókkal. Ezek közül a szervező szerint különösen érdekesnek ígérkezik Marika Smreková és Lenka Jabůrková workshopja, amely arra a kérdésre keresi a választ, hogy hogyan lehet a kisgyerekes szülők világát jobban összekapcsolni a többi felnőtt világával mind a kulturális intézmények tereiben, mind általában a társadalomban.

VENDEGVÁRÓ PLUSZ

A Vendégváro Fesztivált 2013-ban indította el a budapesti Bethlen Téri Színház. Az alapvető cél azóta is, hogy bemu-

takozási lehetőséget biztosítsanak Budapesten a határon túli magyar nyelvű társulatoknak, és így az itteni közönség is megismerhesse ezeknek a műhelyeknek a munkáját. Az első vendég a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház volt, akikkel azóta is tartják a kapcsolatot. A Bethlen Téri Színház rezidens társulata, a Közép-Európa Táncszínház is vendégszerepelt már Gyergyószentmiklóson. A korábbi Vendégváro Fesztiválokon bemutatkozott a sepsiszentgyörgyi M Studio, a marosvásárhelyi András Lóránt Társulat, a kolozsvári Vároterem Projekt, az Aradi Kamaraszínház, a nagyváradi Szigligeti Színház, a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház, a Zentai Magyar Kamaraszínház, az Újvidéki Színház, a hetényi Csavár Színház. Az idei vendég pedig a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház társulata.

A hagyományosan télen rendezett Vendégváro-sorozathoz a 10. Színházi Olimpiának köszönhetően ráadásként csatlakozik májusban a Vendégváro Plusz, a kolozsvári Vároterem Projekt független színházi társulat vendégszereplése.

Szőgi Csabától, a szervező Bethlen Téri Színház artmenedzserétől megtudtuk, hogy először a 2016-os Vendégváro Fesztivál vendége volt a Vároterem Projekt, és azóta sem szakadt meg a kapcsolatuk. Együttműködésük gyümölcseként általában náluk tartja az új előadásai magyarországi premierjét a kolozsvári társulat, és az anyaországi pályázataikban – mint lebonyolító – a Bethlen Téri Színház működik közre.

A Színházi Olimpiára három izgalmas előadással érkezik a Vároterem Projekt társulata. Elsősorban általános iskolások számára írta *Varjú Karcsi* című mesejátékát Bertóti Johanna, és tantermi előadásként rendezte Visky Andrej. Lehetőséget teremtettek a közös játékra, az együttgondolkodásra: barátságról, pályaválasztásról, a szülők és a tanárok elvárásairól.

A *Bánk bán? Jelen!* című tantermi előadás elsősorban a középiskolás diákoknak szól. Katona József, 13. századi történetet feldolgozó, 19. században megírt drámáját Bertóti Johanna dramaturgként dolgozta át a 21. századi tantermi bemutatás körülményeihez. Visky Andrej rendező és a többi alkotó arra törekedett, hogy közelebb hozza napjainkhoz az eredeti művet. A dráma feldolgozásánál a művészeket elsősorban az foglalkoztatta: mi az, ami a jelen számára átmenthető nemzeti drámánkból?

A Bethlen Téri Színházban láthatjuk majd a Visky Andrej által rendezett *Alkésztisz* című előadást is. Az alkotók ajánlása szerint „a szöveg nyomokban Euripidészt” tartalmaz: Ted Hughes angol nyelvű adaptációja alapján Horváth Előd Benjámin, kolozsvári költő készített a társulat számára saját verziót.

FILIP GABRIELLA

Jelenet a kolozsvári Vároterem Projekt Hatodik nap című előadásából – Vendégváro Fesztivál, Bethlen téri Színház | fotó: Tóth Helga

CSET FESZTIVÁL

mikor? hol?

május 8. – május 30. • Jurányi Inkubátorház, Budapest

bővebben: juranyihaz.hu

VENDÉGVÁRÓ PLUSZ

mikor? hol?

május. 11. – május 13. • Bethlen Téri Színház, Budapest

bővebben: bethlenszinhaz.hu

Jelenet a kolozsvári Vároterem Projekt Alkésztisz című előadásából – Vendégváro Fesztivál, Bethlen téri Színház | fotó: Tamás Zoltán

(Szín)házon kívül is sokszínűen

Nemzetközi merítés: amatőrök és diákszínjátszók az olimpián

A színházművészet sokszínűségét mutatja, hogy a 10. Színházi Olimpiára érkeznek kisebb közösségekben működő, amatőrnek nevezett együttesek is. Esetükben nem főhivatás, „csak” kedvtelés a színpadi játék, de nem ez határozza meg tevékenységük értelmét és értékét. Az általuk létrehozott előadások is lehetnek megrázóak vagy éppen szívet melengetőek.

AMATŐR SZÍNJÁTSZÓK

Az amatőr színjátszók nemzetközi szövetsége, az AITA/IATA már 2021 augusztusában a Monacóban megtartott közgyűlésén elfogadta Debrecen város ajánlatát, és itt tartják meg a következő, 2023-as Nemzetközi Amatőr-színházi Fesztivált. Ennek előkészítésével és megszervezésével az AITA/IATA Magyar Nemzeti Központját, a Magyar Szín-Játékos Szövetséget bízta meg. A tervezett eseményt felvette kísérő-programjai sorába a 10. Színházi Olimpia, mely így a fesztivál legfontosabb támogatója lett.

Az olimpiai részvétel kapcsán Regös János, a Magyar Szín-Játékos Szövetség elnöke stílszerűen úgy fogalmaz, hogy ennek a meghívásnak köszönhetően az amatőr színjátszás bekerült a hivatalosan elismert sportágak közé. Véleménye szerint azt is jól mutatja ez az olimpia, hogy sokféle terepen működhet jól, hatásosan és hitelesen a színházművészet.

Az ilyen nemzetközi művészeti találkozók szervezését nagy munkának, ugyanakkor rendkívül hasznosnak is tartja Regös János. Korábban a Szkéné Színház igazgatójaként évtizedekig részt vett hasonlóan nagyszabású nemzetközi szakmai seregszemlék előkészítésében, lebonyolításában. Természetesen támogatta édesapja, Regös Pál pantomimművész kezdeményezését, aki 1979-ben indította el a nemzetközi mozgásszínházi

találkozókat. A szakma számára mindenképpen fontosak ezek a rendezvények, de szerinte a közönség is várja az előadásokat.

Szervezőként, színházi szakemberként hosszan sorolja a szerinte fontos, számára különösen érdekes olimpiai programokat, de ha csak egyet emelhet ki, akkor az Eugenio Barba kéthetes szakmai kurzusa. Az általa létrehozott Odin Színházzal egyéni programot kidolgozó rendező május 7-től Pécsváradon tartja az ISTA, a Nemzetközi Színház-antropológiai Iskola műhelyfoglalkozásait.

TIZENKETTEN AZ ÉLMEZŐNYBEN

A Nemzetközi Amatőr-színházi Fesztivált már 2022 júniusában meghirdette a szövetség, a felhívásra 65 pályázat érkezett. Ezek közül egy hat főből álló bizottság választotta ki a tizenkét lehetséges részt vevő társulatot. Ajánlásuk szerint érkeznek vendégek Marokkóból, Németországból, Hollandiából, Portugáliából, Szlovákiából, Szingapúrból, Franciaországból, Lengyelországból, Georgiából, Litvániából, Japánból és Sri Lankáról. Még várják a jelentkezőktől a hivatalos visszaigazolásokat, de azt biztosnak tartja az együttesek kiválasztásában is szerepet vállaló Regös János, hogy színvonalas program lesz.

Az amatőr színjátszás természetes közege a kisközösség, ennek a falunak vagy kisvárosnak, iskolának vagy közművelődési

intézménynek a tagjai a színjátszók is, akiknek köszönhetően megszületik egy-egy bemutató. Ezért azt is megkérdeztük a színházi szakembertől, hogy tudja-e majd értelmezni, érteni egy másik közösség, pláne egy nagyobb város, másik ország nézője ezeket az előadásokat. Regős János szerint valóban leginkább kisebb településeken működnek amatőr társulatok, a találkozóikat is vidéki városokban rendezik. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy a fővárosban sokkal nagyobb a színházi kínálat, a közönség jobban megtalálja az érdeklődésének, igényeinek megfelelő előadásokat. Az amatőr színjátszók előadásait nem lenne szerencsés összehasonlítani a hivatásos színházakban, professzionális körülmények között születő produkciókkal, de nem az értelmezési nehézségek miatt. Lehetnek hatásosak, olykor megrázóak vagy felemelőek, szívet melengetőek az amatőr együttesek bemutatói is.

Ennek kapcsán arra is felhívja a figyelmet a szakember, hogy Magyarországon is vannak olyan települések, ahol az egykori amatőr csoportból folyamatosan működő színház lett.

DIÁKSZÍNHÁZTÖRŐK

Alapi Tóth Zoltán rendező, drámapedagógus, az Országos Diákszínházi Egyesület elnöke szerint a 10. Színházi Olimpiának köszönhetően óriási segítséget kapott az európai iskolák színjátszóit összefogó (az angol és francia elnevezésű European Drama Encounters / Rencontres Européennes de Drama rövidítéséből eredő) EDERED néven ismert nemzetközi szervezet. Korábban is tervezték, de így nagyobb biztonsággal rendezhetik meg nyáron a kéthetes Gyermek- és Ifjúsági Színházi Találkozót a Pécshez közeli üdülőfaluban, Orfűn. Előtte áprilisban Pécsen találkoznak a nyári programot vezető, 15 országból érkező tanárok, rendezők. Ezen a háromnapos workshopon igyekeznek majd mindent megbeszélni, hogy felkészülten tudják fogadni június 4-én a 150 fiatalot. A felmenő rendszerben működő diákszínházi fesztiválok legjobb szereplői közül választja ki minden ország szakmai testülete azt a 10-10 diákot, akik részt vesznek majd ezen a találkozón.

PREMIER PÉCSÉN ÉS PESTEN

A kapcsolattartás, egymás kultúrájának megismerése és a folyamatosan megújuló színházi nyelv, az új utakat kereső önkifejezés miatt is fontosnak tartja ezt az olimpiai keretben megrendezendő műhelytalálkozót Alapi Tóth Zoltán. A hangsúly itt természetesen a közös alkotómunkán lesz. A második hét végére minden csoport elkészíti a maga 10-15 perces színpadi játékát. Ezt, pontosabban a 15 különböző, önmagában is értelmezhető részletből összeállított, Kaposi László drámapedagógus által rendezett előadást a nagyközönség is láthatja. A tervek szerint a premier a Pécsi Nemzeti Színházban lesz, majd a program zárásaként Budapesten a Fehérvári úti művelődési házban is bemutatják különleges műsorukat a különböző anyanyelvű, de hasonló színházi nyelvet beszélő diákok. A szervezők mindkét helyre várják az érdeklődő fiatalokat, és természetesen hívják a diákszínháziakat és a drámapedagógusokat is.

Alapi Tóth Zoltán, aki eredeti végzettsége szerint középiskolai tanár, korábban a történelemóráin is nagyon jól tudta hasznosítani a drámapedagógiai tanulmányai során megismert módszereket. Amikor erről kérdeztük, példaként említette a demokrácia fogalmának megértését szolgáló élethelyzetek megjelenítését. Majd arra is felhívta a figyelmet, hogy az empátia, a másik ember vagy embercsoport érdekeinek és érveinek megértése nemcsak a színpadi játék hitelességét szolgálja, hanem a különböző konfliktusok kezelése, megítélése miatt is fontos lehet. Véleménye szerint nagyon sok tantárgy megértéséhez, megszerettetéséhez hozzájárulhatna a drámapedagógia.

A 10. Színházi Olimpia rendezvényei közül Alapi Tóth Zoltán számára most természetesen az EDERED programjai a legfontosabbak. De annak is nagyon örül, hogy ez a sok-sok előadás, közönségtalálkozó, szakmai beszélgetés ráirányítja a figyelmet a színházra. Mint mondta, ahogy a különböző sportágak legjobbjainak világversenyét jelentő olimpiák idején megnő az érdeklődés a sport iránt, ugyanúgy bízhatunk abban is, hogy a 10. Színházi Olimpia fokozza a színház iránti érdeklődést, a színművészet elismerését.

FILIP GABRIELLA

Regős János: Az olimpia meghívásának köszönhetően az amatőr színjátszás bekerült a hivatalosan elismert sportágak közé.

NEMZETKÖZI

AMATŐR-SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓ

mikor? hol?

június 19. és 25.
Debrecen, Csokonai
Fórum és szabadtéri
helyszínek

Alapi Tóth Zoltán: Különböző anyanyelvű, de hasonló színházi nyelvet beszélő diákok találkoznak. | fotó: Ujvári Gábor

EDERED FESZTIVÁL –

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI SZÍNHÁZTÖRŐK TALÁLKOZÓ

mikor? hol?

június 3. – 10.
Orfű

BEMUTATÓK

mikor? hol?

június 10. –
Pécsi Nemzeti Színház
június 11. –
FMH, Budapest

Antigoné – jelenet az Amfiteatro társulat előadásából

Nemzetiségek a Nemzetiben

A magyarországi kisebbségek társulatainak új előadásai egy közös fesztiválon

A magyarországi bolgár, görög, német, roma, szerb, horvát és szlovák nemzetiségek előadásai láthatók március 19. és 27. között a Nemzeti Színházban. A határon túlról érkezik a szlovák Kassai Állami Színház. Emlékestet rendeznek a nemzetiségi színházi mozgalom meghatározó tagja, Gergely László emlékére, és bemutatót tart az általa alapított Magyarországi Nemzetiségek Színházi Társulata is. A fesztiválnak – ahogy 2018 óta mindig – az idén is a Nemzeti ad otthont, ezúttal a 10. Nemzetközi Színházi Olimpia „előhangjaként”.

– A nemzetiségi színházi mozgalom kulcsszava az elkötelezettség – mondja Rusz Milán, a Jelen/lét szervezője, a Magyarországi Szerb Színház vezetője. – Az az igény fejeződik ki ebben, hogy anyanyelvünket, kultúránkat a színházon keresztül is megőrizzük, erősítsük, hogy a maga természetességével élhessük meg kettős identitásunkat. Az én mintegy három évtizedes tapasztalatom az, hogy ezen színházak, társulatok működése egy-egy karizmatikus, elhivatott emberen múlik, aki nem adja fel, és képes éveken keresztül dolgozni az ügy érdekében, tud pályázni, szervezni.

A magyarországi kisebbségek közül a bolgár, a görög, a német, a roma, a szerb, a horvát, a szlovák nemzetiségeknek vannak társulataik (lengyeleknek és a románoknak sajnos nincs). Vannak professzionális és amatőr, időszakonként, például egy-egy fesztiválra összeálló társulatok. A rendszeres játszó intézmények a Pécsi Horvát Színház, a szekszárdi Deutsche Bühne Ungarn, a szlovák Vertigo Budapesten és a Cervinus Szarvason, két roma társulat: a Cinka Panna és a Karaván, a bolgár Malko Teatro és a Budapesten működő Magyarországi Szerb Színház. Ezen kívül görög, örmény és több roma társulat működik még. Nem könnyű út a nemzetiségi színházcsinálás, mert bár erkölcsi támogatás általában jön „odaátrol”, a társulatok működésének egyedüli anyagi támogatója a mindenkori magyar kormány.

Az első nemzetiségi színházi seregszemle 1993-ban volt, amikor Ablonczy László, a Nemzeti Színház akkori igazgatója úgy gondolta, hogy a Nemzetinek feladata, hogy befogadjon és bemutassa a magyarországi nemzetiségek színházi életét. Ezután is voltak fesztiváljaik Arcusfeszt néven, Jordán Tamás igazgatása alatt is játszhattak a Nemzetiben. A Jelen/létet 2013-ban és 2014-ben szervezték meg Gergely László kezdeményezésére, akinek az erőfeszítései eredményeként alakult meg 2010-ben a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség is. A szarvasi szlovák színházat is megalapító Gergely László 2016-ban egy balesetben elhunyt – az idei Jelen/lét az ő emlékét is megidézi egy est erejéig. A nemzetiségi társulatok 2013 óta rendszeresen jelen vannak a Nemzeti Színházban, a Jelen/lét pedig 2018-ban talált otthonra a Duna-parti teátrumban.

A Jelen/lét Fesztivál részletes programja

Kaszás Attila Terem	19 V	17:00	Színésznők Vertigo Szlovák Színház (szlovák, magyar felirattal)
Gobbi Hilda Színpad	19 V	19:00	Tündérsás Hotel & Spa Artashat Örmény Színház (magyar)
Gobbi Hilda Színpad	20 H	19:00	Karamazov Aljosa utolsó napja Mo-i Szerb Színház (szerb, magyar felirattal)
Kaszás Attila Terem	20 H	19:30	Zebra Malko Teatro (bolgár, magyar felirattal)
Kaszás Attila Terem	21 K	15:00	Szotyiszotyí Cinka Panna Cigány Színház (magyar)
Gobbi Hilda Színpad	21 K	19:00	Milada Horáková Kassai Állami Színház (szlovák, magyar felirattal)
Bajor Gizi Szalon	21 K	19:00	Színésziportré – Gyurity István Önálló est (magyar)
Kaszás Attila Terem	22 Sze	14:00	Gyere haza, Mikkamakka Karaván Színház (magyar)
Gobbi Hilda Színpad	22 Sze	19:00	Éjjel ott jártam nálad Urartu Örmény Színház (magyar)
Bajor Gizi Szalon	22 Sze	19:00	Színésziportré – Hadzsikosztova Gabriella Önálló est (magyar nyelven)
Gobbi Hilda Színpad	23 Cs	19:00	Woyzeck Deutsche Bühne Ungarn (német, magyar felirattal)
Bajor Gizi Szalon	23 Cs	19:30	Schleier/Fátyol Theater Jetzt (német, nem lesz felirat)
Kaszás Attila Terem	23 Cs	19:30	Az öldöklés istene Pécsi Horvát Színház (horvát)
Kaszás Attila Terem	24 P	15:00	Cecil Házassága Ani-Budavári Örmény Színház (magyar)
Gobbi Hilda Színpad	25 Szo	18:00	A gyűlölet mosolya Romano Teatro (magyar)
Bajor Gizi Szalon	25 Szo	19:00	Gergely László-emlékest Emlékest (magyar)
Bajor Gizi Szalon	26 V	18:00	Színésziportré – Dósa Zsuzsanna Önálló est (magyar)
Kaszás Attila Terem	26 V	19:30	Varsói melódia Magyarországi Nemzetiségek Színházi Társulata (magyar)
Nagyszínpad	27 H	19:00	Antigoné Amfiteatro (görög, magyar felirattal)
Bajor Gizi Szalon	27 H	19:00	Színésziportré – Rusz Milán Önálló est – színésziportré (magyar)

Woyzeck – jelenet a Deutsche Bühne Ungarn előadásából

De hogy ebből a zűrzavarból mikor leszek én...?

(Jelenetek egy Előadás életéből V.)

Teljesen szétszóródva, megszámlálhatatlan emberhez kerülve nehezen tudom követni saját magamat, igazán nem könnyű szöveggé válni! Hol egy kocsmában, hol egy presszóban, hol egy büféasztalán landolok, és csepe-reg rám a pálinka vagy kávé, vagy a sör, hol piaci szatyorban zötykölődöm zöldségek és gyümölcsök és nyershúsok között, hol derengő homályban hallgatom az ágyak mellett a fölöttem zajló nyikorgó történeteket, hol egy ruhatár fogasokról lelógó ruházatai alatt dekkolok, hol egy fodrász vagy sminkes pipere-holmijai vagy parókái között bámulom magamat a tükörben, hol valamilyen sokgombos, csili-vili pulton heverek, hol egy gyalupadon szerszámok között pereg rám a forgács... De felsorolni sincs erőm vagy időm azt a rengetegséget, ami hirtelen lett belőlem, belőlem, aki kezdetben egyetlen voltam, simán csak egy kicsi dráma.

Fogytam-dagadtam, azután szétszabódtam és széthordattattam a nagyvilágban. Hosszabb időnek kell eltelnie, mire megkezdődik a fogyásom, a magamhoz visszatérésem, majd a magam végleges elhagyása.

Végre elérkezünk a rendezőpróbáig, és mint ki fog derülni, ez még eléggé az út eleje! A rendezőpróba összefűz engem – szegény, széthordott, visszaolvasott szöveggé válok – magammal, abban az értelemben, hogy majdnem minden szétszórtságom újra egy teremben rendeződik egyfajta költői rendtelenségbe. A rendező, aki csapzottan és feszülten kezdi ezt az eseményt, a kínlás végére teljesen lereked; a színészek a lázongásig idegesen indulnak neki a dolognak, de azután ők is lenyugszanak. De még nem vagyunk a végén. Még csak a szemlélődésemnél tartunk. Itt, ha jól érzékelem, az történik, hogy a működésemet magyarázza el a színészeknek a rendező. A májamat megkapónak a májamat, az agyamat kapónak az agyamat, a karjaimat megkapóknak a karjaimat, a lábaimat kapóknak a lábaimat... de nem sorolom végig ezt sem, hiszen olyan testrészekhez is el kellene érnem, amelyeket szemérmes természetem révén nem szívesen emlitenék föl.

Egy lényeges dolgot azért főlemlitek, ami az összes zűrzavaron át eljut hozzám: a szívemet. És itt elpirolok. A szívemet az összes ember megkapja, aki csak él a te-

remben, de továbbmegyek, aki csak él és mozog ebben az épületben, amit színháznak hívnak. Megkapja, hogy tovább dobogjon bennük.

Amikor végre véget ér a hosszadalmas magyarázat arról, melyik részem hogyan működik, a rendező elkezd a mozgatószert a színészek keresztlé. Különös energiák szabadulnak fel benne ilyenkor, megállás nélkül szalad a színpadra föl, szalad a színpadról le, néha leesik onnan, néha fölesik oda, mutatja, ki mit csináljon. Megtudom ezt is később: előjátézik.

– Jobbról bejössz, és megállsz középen. Ez neked kö-zép? Előrébb, kicsim, előrébb, de azért nehogy már a zenekari árokban köss ki! Így egy másik darabban szoktak megfordulni, művész, ez meg egy ezadarab! Nem, itt megállj! Megállni is tudni kell, ember! Nem, most jobbra lépsz! Nem-nem, arccal a nézők felé maradván hátrálsz. Rendben, ess hanyatt kétszer, harmadszorra nem fogsz. Azért ne menj ki a hátsó ajtón az udvarra, angyalom, a hátra behatárolt mozgást jelent! (Azonban, én még mindig csak ott tartok, hogy kik azok a nézők. Emlékeznek? Az előbb mondta a rendező, hogy nézők. Izgat, de még hiába. Sokáig nem fognak előkerülni. Majd a legeslegvégén – premier – mégiscsak megismerkedem velük. Nem ma lesz.) Hangosabban, még hangosabban, tartóztassanak le csendháborításért, ugrálj már, ugrálj és úgy ordíts, a kurva életbe! A színész suttogva is hallatszik, te pedig csak tátogsz, bogaram. Fogd már föl, protagonista vagy, egy pozitív hősnek nem szabad ellenszenvenné válnia akkor sem, ha valaki hat késszúrással megöli valaki anyját a színpadon a nézők orra előtt! Mosolyogj le rájuk, hogy beléd remegjenek a csajok. Egy cselszövő legyen álnok, de ne legyen hülye, arra meg te vigyázz! Háromszögbe álljatok, háromszor mondtam, hogy szabályos háromszögbe, ez egy rendezői elv, persze, nektek nem fontos, de amit csináltok, az negyedszerre is csak egy halvány ökörhugyozás! Az apáddal nem kefélsz, hanem ébresztgeted, édes, bármilyen sármos is az öreg, nem mászol rá! Közlebb egymáshoz, közelebb, mi van, talán bűdös egyikötök lehetete? Miért bújtok össze, szerelem csak a próba után. Előtte semmiképpen sem ajánlott, mert kimegy belőletek a feszültség. Nem baj, ha most nem értesz sem-

„Egy lényeges dolgot azért fölemlíték, ami az összes zűrzavaron át eljut hozzám: a szívemet. És itt elpirulok. A szívemet az összes ember megkapja, aki csak él a teremben, de továbbmegyek, aki csak él és mozog ebben az épületben, amit színháznak hívnak. Megkapja, hogy tovább dobogjon bennük.

Orosz István grafikája

mit abból, amit mondasz, a bemutatón majd rád ragasztom a sűgöt, a hátadra, hogy könnyebb legyen. (Ja, ja, de ki az a sűgő, és mit mond?) Mész bal kettőbe! Bocs, kézilabdás voltam...

És a rendező ugrál föl-le, és megállás nélkül beszél, mondja a színészekkel – vagy a színészek helyett – a szöveget, akik szintén megállás nélkül beszélnek, miközben próbálnak úgy mozogni, a színpad arra a pontjára kerülni, ahogyan arról a rendező rendelkezik, még akkor is, ha az egyszerre háromféle utasítást ad nekik ugyanarra a szervi mozgásomra. Nos, a színészeket sem kell féltetni! Vagy neki, vagy egymásnak, vagy maguknak, folyamatosan mondják a magukét.

– Egy király nem futkározik, mint a miskárolt kutya, hanem méltósággal vonul egyik helyről a másikra. Szerintem. Értjük? Vonul, még egy modern darabban is, vonul. Otthon ezt másként gondoltam, de ha gondolod, gondolom itt megint másként. Mi a faszért ordítsak, amikor az van a szövegkönyvben, hogy alig hallható bánattal? Végigmondhatok úgy egy mondatot, egyetlen egy mondatot csak, hogy nem kell közben harminc métert háromszögellésben megtennem? Én szende lány vagyok, és nem kurva, netán félreértem a szerepemet? Takar, ez a kis hülye mindig takar! Akkor is takar, ha a színpad túlsó szélén riszálja magát. Remélem, nem képezed, hogy ezt a mondatot én elmondom. Igen, képezed? Hát akkor mondjad te, baszd meg, mert ezt a mondatot emberi száj elmondani nem tudja. De ha itt ülök, hogy fogom kirántani a kardomat, és leszúrnival ezt a sápadt kollégát? Mást ki tudok rántani, de nem a kolléga kell hozzá. Ez annyira modern így, hogy én sem értem, nemhogy a néző. Te érted egyáltalán, amit most akarsz velem csináltatni? Hogy jön ide a hajam? Ez még csak rendező próba! Ha a hátam mögött áll, nem tudok a szemébe néz-

ni! Legfeljebb, ha a parókára hátra is kapok majd szemet. Vagy megoldjam visszapillantó tükörrel? Azt megkérdezhettem, miért kell táncolnom fél órán keresztül, amikor megtudom, hogy meghalt a lányom? Ez a kis ribanc megint takar, direkt áll ide, tényleg, de tényleg takar. Majd én betakarlak, édes, az már jobb lesz? Igen, ezt így csináljam? Megcsinálom. De anyám tuti ne jöjjön el a premierre! Hogy mi? Tánc és illemtanár, baszd meg. Tudom, rossz vicc volt, de ez jött ki. Mi közöd hozzá, mi az anyám! Most akkor anyázunk, vagy próbálunk?

És ez így megy, órákon keresztül megy így, és már sajog minden porcikám, mire a rendező megtörli a homlokát, és lefújja az egészét.

– Holnap tízkor elkezdődnek a próbák. Remélem, mindenki megjegyezte az instrukciókat, tudja, hogy kit játszik, emlékszik rá, mikor és hol játszik, sikerült tisztáznom számára a viszonyait a többiekkel! Az asszisztens mindent feljegyzett. Feljegyeztél?

– Fel, de a szövegkönyv már olyan, mint egy roncsstelep a sok instrukciótól. Két egymást követő kiolvasható mondat nem maradt benne – nyafog a megszeppenten bólogató asszisztens.

– Nem baj, otthon kitisztázod, összerakod – veti oda a rendező. – Mikor, mikor? Arra való az éjszaka. És mindenki tanulja a szöveget, ha eddig nem tanulta, holnap már nem akarok egyetlen szövegkönyvet sem látni a kezetekben.

Attól a zűrzavartól megfájdult a fejem, az utolsó mondatból meg teljesen lebénultam. Ha holnap már nem lehetek itt, akkor hogy lesz belőlem előadás? És mire volt jó ez a hosszadalmas hercehurca? Összeszedném a gondolataimat, de megint széthordták annyifelé, ahányan a teremben voltak. Attól tartok, most tényleg elfogott a kétségbeesés!

„Szigorú mértékkel” – Lear szerepében Lukács Margittal (rendező: Both Béla, 1948) | fotó: Várkonyi László

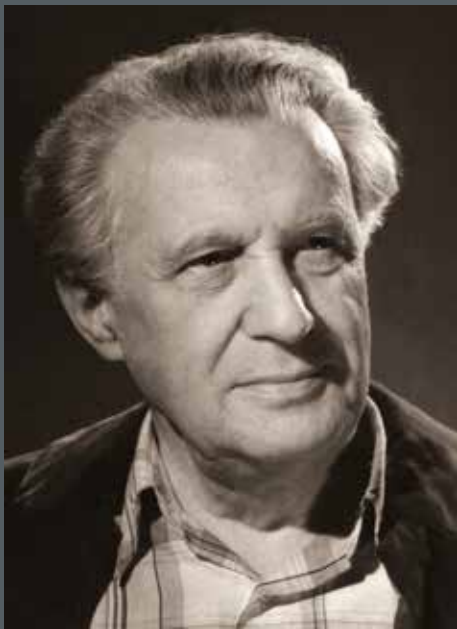
„Az én házam a Nemzeti Színház...”

140 éve született egy békétlen magyar – Somlay Artúr

Somlay Artúr színművészt Kárpáti Aurél nevezte „született békétlennek” a Nemzeti Színházban látott *Bánk bán*-előadás kritikájában. A kétszeres Kossuth-díjas művész Petúr bánként lépett színpadra a Major Tamás által rendezett, 1951. május 31-én bemutatott drámában. Ha valahol egy lexikonszócikknél hosszabb írás jelenik meg Somlayról, biztos megemlítik vele kapcsolatban, hogy indulatos, zsörtölődő, lobbanékony természetű, hirtelen haragú ember volt. A színházi anekdotákat a kortársak visszaemlékezései is megerősítik: mindig szóvá tette, ha valami bosszantotta, ha valamivel vagy valakivel elégedetlen volt. Így például – kilépve szerepéből – rendre utasította a fegyelmezetlen nézőket. Az is megtörtént, hogy előadás közben megverte a technikust, mert az rosszul világított.

A 140 éve, 1883. február 28-án Budapesten született Schneider Artúr kezdő színészként vette fel a Somlay nevet. A vasúti tisztviselőként dolgozó apja egy ideig ellenzte legidősebb fia pályaválasztását, de nem tudott mit tenni ellene. Ráadásul Somlay önvallomása szerint otthonról hozta, itáliai származású édesanyjától örökölte a művészetek iránti érdeklődését. Anyás gyermek lehetett. Az 1927-ben megjelent Blaha Lujza emlékalbumhoz leadott Antonius-fotójához írta kommentárként: „Ez Antonius. Így nézett ki az Anyám. Nagyon hasonlítok rá – arcban, alakban, lélekben. Finom asszony volt. Érzékeny lélek és sok-sok gyermek anyja. Legfőképpen ebben hasonlítok rá. Mennyi gyermekem volt! (...) A színpadra tett szerepek az én gyermekeim... Mennyi sok szerelmes gyermekemet helyeztem el az emberek millióiban, akikben benne maradt sok-sok gyönyörű gyermekem képe, emléke! Mennyi ember hordja lelkében megszült sok gyermekem képét! Én nem interpretáltam, én szültem nekik!”

A színházi szerepek mellett Somlay közel 50 filmben játszott, továbbá rendezett is, írt is – verset, drámát, forgatókönyvet. Először 1908-ban lett a Nemzeti Színház társulatának tagja, majd 1920-ban Berlinbe távozott,

VESZEDELMES KÖZELSÉGBEN

„Átmentem a világon, mint egy hídon, és építettem rajta házat. Veszedelmes közelségekben éltem meglehetősen hosszú ideig. Most talán biztonságban vagyok. A jelen nem cél: a múlt és a jelen eszközök csupán. A cél a jövő! Így hát senki sem él, csak reméli, hogy élni fog; folyton készülődik a boldogságra, amelyről bizonyos, hogy sohasem éri el” – így összegezte életét Somlay Artúr.

ahol 13 filmet forgatott. Hazatérése után több színházban kapott szerepet, a Nemzetibe csak 1935-ben, Németh Antal hívásának köszönhetően szerződött. De egy év után felmondott, mert úgy érezte, nem kapott tehetségének, alkátának megfelelő feladatot. Majd 1942-ben újra a Nemzetiben szerepelt. A háború után 1946-ban lett ismét a Nemzeti tagja, és haláláig az is maradt. Ebben az időszakban kétszer is megkapta a Kossuth-díjat, kiváló művész és örökös tag lett. 1947-ben elkészült a ma is népszerű Radványi Géza-film, a *Valahol Európában*, amelyben ő a háború miatt menekülő, intézeti gyerekeket megmentő karmester. A Nemzetiben lépett utoljára színpadra Petúr-ként 1951. november 10-én, és innen kísérték utolsó útjára november 12-én.

Hatalmas temetés volt. A korabeli tudósítások szerint felemelő gyászbeszéddek hangzottak el, de arról mindenki hallgatott, hogy miért kellett meghalnia a művésznek. Évek teltek, míg kiderült: öngyilkos lett. A Színházművészeti Szövetség elnökeként kiállt a nehéz helyzetbe került kollégáiért. Révai József miniszter néhányszor teljesítette kérését, de aztán már nem fogadta a színészfjedelmet. Gobbi Hilda *Közben...* című önéletrajzi kötetében is megírta, hogy Somlay mindent megtett a kitelepített művészekért, és a visszautasítás miatt vetett véget életének.

Az akkori kor szokásainak megfelelően Somlay Artúr megkapta a végtisztességet. A filmhíradó beszámolója szerint gyakran mondta: „Az én házam a Nemzeti Színház...”

FILIP GABRIELLA | fotók: OSZMI, Nemzeti Színház archívuma

Az utolsó alakítás: Somlay (jobb szélén) Petúr szerepében Balázs Samuval és Hindi Sándorral (rendező: Major Tamás, 1951) | ismeretlen fotós képe

A kassai polgároknak Szörényi Évával. Márai Sándor darabjában úgy érezte, végre méltó szerepet kap a Nemzetiben (rendező: Németh Antal, 1942) | Fotó: Wellesz Ella

Tündéerkerti -Gálaest-

2023. MÁRCIUS 26. – 18 ÓRA
NEMZETI SZÍNHÁZ – NAGYSZÍNPAD

KÖZREMŰKÖDŐK:

Barta Ágnes * Berecz András * Berecz Pityu * Duna Művészegyüttes
Fülei Balázs * Horti Lilla * Hüttel Dávid – Kis Ferenc és barátai
Muzsikás * Rab Gyula * Szarvas József * Szokolay Dongó Balázs

TÜNDÉRKERTI PROGRAM:

15.30 – **Kolompos** együttes, gyermek előadás
16.30 – **Tenk László** festőművész és **Schweiczner Róbert**
keramikus kiállításának megnyitója
17.00 – **Kovács Gyula** és **Ambrus Lajos** könyvbemutatója
18.00 – Tündéerkerti gálaest

Részletek és jegyinformáció: www.nemzetisinhaz.hu

SZEMLE

A vidéki amatőr színjátszás örömnépe a Pajtaszínházi Szemle, amelynek január 21-én és 28-án nyolcadik alkalommal adott otthont a Nemzeti Színház. A Nemzeti Művelődési Intézet és a Magyar Teátrumi Társaság (MTT) 2015-ben indította útjára a programját. A cél az volt, hogy településeken, ahol korábban működött színjátszókör, újraéledhessen ez a hagyomány. A megalakult amatőr színjátszókörök számára olyan élményközpontú tanulási színteret teremtett a program, melyben komplex művészeti és közösségformáló cselekvésen keresztül juthattak el a csoportok egy-egy színpadi előadás létrehozásáig.

Az idei szemlére az ország mind a 19 vármegyéjéből érkeztek új társulatok, mintegy 300 fellépővel. A részt vevő települések 60 százalékának lélekszáma ezer fő körüli.

– 2020-ban már 101 csoport kapcsolódott be a programba, a covidos évek után most új társulatokkal bővült a kör. Az elmúlt nyolc évben több mint 2000 színjátész tapasztalhatta meg a közösségi színházcsinálás örömet – fogalmazott Szabó Ágnes, az MTT alelnöke, aki a kezdetektől jelentős szerepet vállalt a szervezésben.

A részt vevő települések: Rajka (Győr-Moson-Sopron vármegye), Nemesbikk (Borsod-Abaúj-Zemplén), Szeghalom (Békés), Eger (Heves), Tatabánya (Komárom-Esztergom), Sorkikápolna (Vas), Dunavarsány (Pest), Jakabszállás (Bács-Kiskun), Nagydobsza (Baranya), Sárkeresztúr (Fejér), Bakonszeg (Hajdú-Bihar), Mihálygerge (Nógrád), Nyírbogát (Szabolcs-Szatmár-Bereg), Újireg (Tolna), Ruzsa (Csongrád-Csanád), Vasboldogasszony (Zala), Kővágóörs (Veszprém), Tiszasüly (Jász-Nagykun-Szolnok), Ságvár (Somogy)

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

VIII. PAJTASZÍNHÁZI

Szemet szemért

Túl a 200 ezredik nézőn

Színház mindenkinek! – A Déryné Program missziója folytatódik

Már több mint 200 ezer nézőt ajándékozott meg színházi élménnyel a Déryné Program a 2020-as indulása óta. 2022-ben pedig rendkívüli eredményeket ért el a program: 426 településen 846 előadást 119 342 néző látott. Nyolc új színházi produkció született, és útjára indult a Drámaírói Műhely. Filmturnéra indult a Déryné ifjasszony, és az évet ősbemutatóval zárta a Déryné Társulat.

A Nemzeti Színház által alapított Déryné Program nemes célkitűzése, hogy minőségi színházi produkciókat juttasson el minél több településre az országban, különös tekintettel azokra a területekre, ahol a kultúrához való hozzáférés korlátozott.

SZÍNHÁZ MINDENKINEK!

A Déryné Program repertoárján – három alprogramban – 100 előadás szerepel, így gazdag kínálatból választhatnak a befogadók. Ezek olyan produkciók, amelyeket egy szakmai bizottság befogadott, amelyek a program égisze alatt születtek, illetve a Déryné társulatának saját előadásai. A szervezet fontos eleme a Barangoló alprogram, amely fiatal alkotóművészeknek, pályakezdő társulatoknak kínál egyedülálló lehetőséget arra, hogy egy mentori programon keresztül önálló produkciót hozhassanak létre. 2022-ben nyolc produkció jött létre a műhelyben, 140 előadás valósult meg több mint 13 ezer néző részvételével. A terv 2023-ra tíz bemutató, valamint havi rendszeres workshopok szervezése. További célkitűzés, hogy a budapesti társulatok mellett a vidéki alkotóközösségeket még nagyobb számban sikerüljön bevonni, valamint hogy az elkészült produkciók fesztiválokon, színházi szemléken is bemutatkozhatnak. A múlt évben elindított Drámaírói Műhely is folytatja útját.

DÉRYNÉ TÁRSULAT

Óriási közönségsiker mellett tartott ősbemutatót tavaly év végén a tizenhat tagú, önálló Déryné Társulat, amely a csapat hetedik premierje volt 2020 óta. A *Szemet szemért* című darabot Jánosi Ferenc, a Déryné Program Drá-

Balkáni gerle

Holdbéli csónakos | fotók: Érdi Róbert

maírói Műhelyének 2022-es ösztöndíjasa írta, mentora (és az előadás dramaturgia) Lukács György, a Nemzeti Színház irodalmi munkatársa volt. A produkciót Kis Domonkos Márk rendezte. A darab műfaját tekintve misztikus krimi, különlegessége pedig, hogy a szerző a társulat színművészeire formálta a karaktereket. A zeneszerző Kerülő Gábor, a díszlet- és jelmeztervező Túri Erzsébet volt. A társulat következő bemutatója május 12-én Hunyady Sándor tragikomédiája, a *Lovagias ügy* lesz, amelyet a Győri Nemzeti Színház igazgatója, Bakos-Kiss Gábor rendez.

VÁNDORMOZI

2020-ban volt a Déryné társulat első premierje. Herczeg Ferencnek a vándorszínész hősorát megidéző darabját, a *Déryné ifjasszonyt* és az abból készült tévéjátékot Vidnyánszky Attila rendezte. Ez utóbbi bemutatója 2022. szeptember 19-én az Uránia Nemzeti Filmszínházban volt. Azt, hogy az előadásból filmváltozat készült, elsősorban az indokolta, hogy így olyan helyekre is el tudják juttatni az alkotást, ahol a befogadóhely adottságai miatt a színházi előadás nem játszható. Tavaly 13 településen 1740 fő látta a filmet. A hazai vetítések mellett egy turné keretén belül a Vajdaságban, január 20-án pedig a magyar kultúra napja alkalmából rendezett eseményen, telház mellett Beregszászon is bemutatkozott a *Déryné*-film.

ALPROGRAMOK

ORSZÁGJÁRÁS alprogram. Célkitűzése, hogy kiváló minőségű, színvonalas színházi produkciókat juttasson el az ország minél több településére, különös tekintettel azokra a helyekre, ahol az ott élők eddig hiányt szenvedtek a magas kultúra terén.

VÁNDORSZÍNHÁZ alprogram.

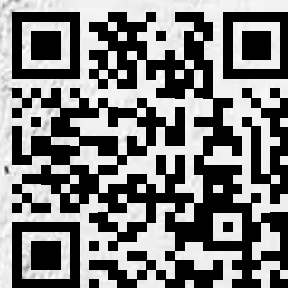
Kiemelt feladata a kis lélekszámú, kulturálisan elszigetelt településekre történő eljutás, magas színvonalú színházi előadások utaztatása. E misszió jegyében jött létre a közösségépítést is szolgáló lehetőség, hogy egy napon belül két előadást (gyermek/ifjúsági és felnőtt) is biztosítsunk a befogadó részére. A különböző összetételű csomagokat az előadások között találják az érdeklődők.

BARANGOLÓ alprogram. Célja, hogy lehetőséget és szakmai támogatást nyújtson pályájuk elején lévő előadóművészeknek, fiatal – kőszínházi struktúrán kívüli – művészeti társulatoknak, alkotóközösségeknek ötleteik megvalósításához.

Déryné
program
www.deryneprogram.hu

Libri **Ajándékkártyák** *Gondolatolvasás helyett*

libri.hu/ajandekkartya

Libri
Könyvesboltok

VÁLTSON BÉRLETET A 2022/2023-AS ÉVADRA IS!

Válasszon szabadbérleteink közül! Ön választhatja ki az előadást, a helyszínt, a helyet és az időpontot is! Szabadbérleteinkben nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásokat tetszése szerint választhat. Bérleteinket kedvező áron, a napi jegyárnál átlagosan 25%-kal olcsóbban vásárolhatja meg.

SZABADBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

JÁSZAI MARI bérlet, 4 előadásra

8 900 Ft

FEDÁK SÁRI bérlet, 3 előadásra

6 900 Ft

DIÁKBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

BUBIK ISTVÁN diákbérlet, 4 előadásra

6 000 Ft

LATINOVITS ZOLTÁN diákbérlet, 3 előadásra

4 500 Ft

VÁLASZTHATÓ ELŐADÁSOK LISTÁJA

NAGYSZÍNPAD

Bertolt Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTA** • Molière: **DON JUAN** • Katona József: **BÁNK BÁN** • Euripidész: **BAKKHÁNSNŐK** • Józsa Péter Pál: **AGÓN** • Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** • CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ • Vörösmarty Mihály: **CSONGOR ÉS TÜNDE** • Gárdonyi Géza – Zalán Tibor: **EGRI CSILLAGOK** • Petőfi Sándor: **JÁNOS VITÉZ** • Sarkadi – Fábri – Nádasy – Vincze: **KÖRHINTA** • Luchino Visconti forgatókönyve nyomán: **ROCCO ÉS FIVÉREI** • Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA** • **TIZENHÁROM ALMAFA** - Wass Albert művei és korabeli dokumentumszövegek alapján • Tamási Áron: **VITÉZ LÉLEK**

STÚDIÓSÍNPADOK

Tamási Áron: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS** • Kirill Fokin: **REX** • Hubay Miklós: **ŐK TUDJÁK, MI A SZERELEM** • Lukácsy György: **HAZATÉRÉS** • Petőfi Sándor: **A HELYSÉG KALAPÁCSA** • Földes László Hobo: **A FÖLTÁMADÁS SZOMORÚSÁGA** • Lope de Vega: **A KERTÉSZ KUTYÁJA** • Szabó Magda: **AZ AJTÓ** • Székely János: **CALIGULA HELYTARTÓJA** • Anton Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK** • Szergej Medvedyev: **FODRÁSNŐ** • Georg Büchner: **WOYZECK** • Carlo Goldoni: **HÁZASSÁG PALERMÓBAN** • Földes László Hobo: **HÉ, MAGYAR JOE!** • Földes László Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL** • Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSZIROM** • Márai Sándor: **A KASSAI POLGÁROK** • Örkény István: **MACSKAJÁTÉK** • Euripidész: **MÉDEIA** • Döbrentei Sarolta: **SÁRA ASSZONY** • Berettyán Nándor: **A SÚGÓ** • Örkény István: **TÓTÉK** • Földes László Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** • Tennessee Williams: **ÜVEGFIGURÁK** • Berecz András **ÖNÁLLÓ ESTJEI** • Szűcs Nelli önálló estje: **FEDÁK SÁRI** • Tóth Augusztina önálló estje: **HOZTAM VALAMIT A HEGYEKBŐL** • Szarvas József – Bérczes László: **PUSTOL A HÓ**

- » A bérletek a stúdiósínpadokon nem helyreszólóak, a helyfoglalás az érkezés sorrendjében történik!
- » A bérletek nem érvényesek a premierekre és egyes vendégelőadásokra.
- » Felhívjuk nézőink figyelmét, hogy a bérletek egy évadra érvényesek, és legkésőbb 2023. április 30-ig válthatók be.
- » A szabadbérletek automatikus belépésre nem jogosítanak, ezért kérjük, időben foglalják le jegyeiket a Nemzeti Színház pénztárában. A bérletes jegyek online is kiválthatók.
- » Diákbérlet vásárlásához igazolvány bemutatása szükséges!
- » A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

HAVI MŰSOR

Nagyszínpad	24 P	15:00	Rómeó és Júlia William Shakespeare
Kaszás Attila Terem	24 P	19:30	Egyfelvonásos komédiák Csehov I a Beregszászi Színház előadása
Nagyszínpad	25 Szo	18:00	Tizenhárom almafa Wass Albert művei és dokumentumszövegek alapján
Bajor Gizi Szalon	25 Szo	19:30	Fedák Sári Szűcs Nelli önálló estje
Kaszás Attila Terem	28 K	19:30	Hazatérés Lukácsy György
MÁRCIUS			
Nagyszínpad	1 Sze	19:00	Hogy is volt és hogy is van? Hobo-koncert
Nagyszínpad	2 Cs	15:00	János vitéz Petőfi Sándor
Nagyszínpad	3 P	15:00	János vitéz Petőfi Sándor
Kaszás Attila Terem	3 P	19:30	Hazatérés Lukácsy György
Nagyszínpad	4 Szo	19:00	Tóték Örkény István I a Beregszászi Színház előadása
Kaszás Attila Terem	6 H	19:30	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Kaszás Attila Terem	7 K	19:30	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Nagyszínpad	8 Sze	19:00	Fel a medvére, a fa nem játék! Berecz András önálló estje PREMIER
Nagyszínpad	9 Cs	15:00	Csongor és Tünde Vörösmarty Mihály I előadás előtt 14.15-től ráhangoló
Kaszás Attila Terem	9 Cs	19:30	Halj meg és nagy leszel! Földes László Hobo önálló estje
Nagyszínpad	10 P	11:00	Csongor és Tünde Vörösmarty Mihály I előadás előtt 10.15-től ráhangoló
Gobbi Hilda Színpad	10 P	19:00	Rex Kirill Fokin PREMIER
Nagyszínpad	11 Szo	15:00	János vitéz Petőfi Sándor
Gobbi Hilda Színpad	11 Szo	19:00	Rex Kirill Fokin
Nagyszínpad	12 V	19:00	A kaukázusi krétakör Bertolt Brecht
Nagyszínpad	13 H	19:00	A kaukázusi krétakör Bertolt Brecht
Kaszás Attila Terem	13 H	19:30	Hazatérés Lukácsy György
Nagyszínpad	14 K	15:00	János vitéz Petőfi Sándor
Gobbi Hilda Színpad	14 K	15:00	Macskajáték Örkény István
Kaszás Attila Terem	17 P	19:30	Egyfelvonásos komédiák Csehov I a Beregszászi Színház előadása

A Mester és Margarita 16 éven felülieknek ajánlott!

KEDVES NÉZŐINK!

A Nemzeti Színház a rezsiköltségek drasztikus emelkedése ellenére mindent megtesz azért, hogy folyamatosan működve minél több előadást nyújtson nézőinek. Ennek csak úgy tudunk eleget tenni, ha novembertől vasárnap, hétfőn és kedden a színház nem tart előadásokat. A műsorból látható, hogy a többi napokon viszont változatos kínálattal várjuk Önöket a Nagyszínpadon, a Gobbi Hilda Színpadon, a Kaszás Attila Teremben és Bajor Gizi Szalonban is.

2023. MÁRCIUS

Gobbi Hilda Színpad	18	Szo	19:00	Rex Kirill Fokin
Nagyszínpad	24	P	19:00	Bánk bán Katona József PREMIER
Nagyszínpad	25	Szo	19:00	Bánk bán Katona József
Nagyszínpad	26	V	18:00	Tündéerkerti gála
Gobbi Hilda Színpad	27	H	19:00	Tündöklő Jeromos Tamási Áron
Nagyszínpad	28	K	19:00	A Mester és Margarita Mihail Bulgakov
Gobbi Hilda Színpad	28	K	15:00	Macskajáték Örkény István
Gobbi Hilda Színpad	29	Sze	19:00	Caligula helytartója Székely János
Kaszás Attila Terem	29	Sze	19:30	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Nagyszínpad	30	Cs	19:00	Don Juan Molière
Gobbi Hilda Színpad	30	Cs	19:00	A helység kalapácsa Petőfi Sándor
Nagyszínpad	31	P	19:00	Don Juan Molière
Gobbi Hilda Színpad	31	P	15:00	A helység kalapácsa Petőfi Sándor

Jelenet
az Ők tudják,
mi a szerelem című
előadásból
| fotó: Eöri Szabó Zsolt

Minden, amit a
**10. Nemzetközi
Színházi Olimpiáról**
tudni érdemes.

SZINHAZ.ORG

Mit? Mikor? Hol?

**58 ország
400 társulat
750 előadás
7500 fellépő**

2023. április 1. – július 1.

„MONDOTTAM, EMBER: KÜZDJ ÉS BÍZVA BÍZZAL.”
MADÁCH IMRE

OLIMPIA-MITEM

BÉRLET

4 előadásos bérletár **8.400 Ft**
30%-os kedvezmény

6 előadásos bérletár **12.600 Ft**
40%-os kedvezmény

10 előadásos bérletár **15.000 Ft**
50%-os kedvezmény

RÉSZLETEK: MITEM.HU

A Nemzeti Magazin
az interneten:
www.nemzetisinhaz.hu

A kaukázusi krétakör – Kovács S. József, Trill Zsolt Kristán Attila, Szép Domán | fotó: Eöri Szabó Zsolt

PREMIER:

Berecz András: **FEL A MEDVÉRE, A FA NEM JÁTÉK!** | Kirill Fokin: **REX** | Katona József: **BÁNK BÁN**

JELEN/LÉT – a magyarországi kisebbségi színházak fesztiválja: **MÁRCIUS 19–27.**

MÁRCIUSI ELŐADÁSOK

Hobo-koncert: **HOGY IS VOLT ÉS HOGY IS VAN?** | Petőfi: **JÁNOS VITÉZ** | Lukácsy György: **HAZATÉRÉS** | Örkény: **MACSKAJÁTÉK** | Hubay: **ŐK TUDJÁK, MI A SZERELEM** | Örkény: **TÓTÉK** | Vörösmarty: **CSONGOR ÉS TÜNDE** | Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL** | Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTAKÖR** | Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK** | Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** | Tamási: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS** | Székely: **CALIGULA HELYTARTÓJA** | Molière: **DON JUAN** | Petőfi: **A HELYSÉG KALAPÁCSA**